БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 126 (10494) | 1964 оной майн 29, пятница | Сэн 2 мүнгэн

КУКУРУЗА, ХАРТААБХА ТАРИЛГА— ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДЭЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Эрхирэгэй совхоз 300 гектар газарта кукуруза минеральна үтэгжүүлгэтэй таряад байна. Механизаторнууд И. Мясников, В. Батуев, Н. Нуриев, Д-Д. Намдаков, Д. Дондоков гэгшэд ,кукуруза тарилгада хоёр халаанда хүдэлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус совхозой нэгэдэхи отделениин механизатор Владимир Степанов совхозой главна агроном М. Маханов хоёр кукурузын поли дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАРИЛГА БОРНОЙЛХОДО ҺАЙН

ИВАЛГА. (**Телефоноор абтаба**). Манай туршалга-үйлэдбэрилгын ажахы энэ жэлдэ эртын тарилгаяа эгээн зохид болзорто дүүргээд, мүнөө кукуруза түлэг тарижа байнабди. Үсэгэлдэр 268 га хартаабха тариха түсэб дүүргэгдээ. Июнин 2 хүрэтэр бүхы тарилга захадаа гараха юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ тарилгаяа борнойлжо захалаабди. Һүүлэй мэдээгээр 200 га горох нэгэ дахин, 170 га наран сэсэг хоёр удаа борнойлогдоо. Уржадэрһөө эхилжэ шэниисын тарилга дээгүүр борной шэрэгдэнэ.

Байгша ондо горохой тарилга бүхыдөө, 1000 га шэниисэ, кукуруза хэдэн удаа энэ аргаар элдүүрилэгдэхээр хараалагдана.

Сабшалангаа бүхыдэнь нэгэ дахин уһалаад, мүнөө хоёрдохёо ундалуулжа байнхайбди.

А. ПЛОТНИКОВ,
туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын директор.

ТҮРГӨӨР, ЭРХИМ БОЛЗОРТО

Мүнөө манай Онохойн совхозой алишье отделенидэ кукуруза тарилга, хартаабха, овощ һуулга тон лэ эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна. Тарилга хэхэ һайн хаһа сагые алдахагүйн тулада механизаторнууднай, кукуруза, хартаабха, овощ ургуулагшаднай габшагай шамдуугаар ажаллана, машина техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана.

Совхоз дотор 800 гектар кукуруза таригдаха байгаа. Һүүлэй мэдээгээр 1000 шахуу гектарта энэ шэмэ ехэтэ ургамал таригдаад байна. Кукуруза үшөө ехээр тарижа шадаха аргатай байһан тулада 1500 гектар болгохо гэжэ шиидэнхэйбди.

4-дэхи отделениин механизатор-кукурузашан Александр Иванович Белых гэгшын звено 170 гектарта кукурузын үрэһэ һуулганхай. Тиихэдэ 3-дахи отделенидэ 250 гектар кукуруза эрхим болзорто, уһалагдаһан, һайса үтэгжүүлэгдэһэн поли дээрэ таригдаба.

Бэшэшье отделенинүүдэй кукурузашад түрүүшүүлһээ дутанагүй.

Хартаабхашадшье сүлөө забдагүй. 2-дохи отделениин мэдээжэ хартаабхашан Акулина Федоровна Мильгуновагай звено хартаабха һуулгалгаараа түрүүлжэ ябана. Эндэ 70 гектар таригдаад байна. Хамтадаа совхознай 840 гектарта хартаабха ургуулха түсэбтэй. Үшөө 200 гектар үлөөд байна. Бүри ойрын 2—3 үдэрэй туршада энэ хүдэлмэриие дууһахын тулада хүсэн нэмэжэ табигданхай.

Овощ тарилга баһал эхилэнхэй. Рассада газарта һуулгаха хүндэ хүшэр, гол түлэб гараар хэгдэдэг ажал мүнөө сүм оньһожоруулагдаа. Өөһэдымнай инженернүүд, механизаторнуудай уралан зохёоһон рассада һуулгадаг тухеэрэлгэ отделени бүхэндэ хүдэлжэ эхилбэ. Энээнэй ашаар рассада һуулгалган түргөөршье, бага хүсэ, зөөри хэрэглэн дүүргэгдэхэ байна бшуу. Совхоз доторнай бүхыдөө табан иимэ тухеэрэлгэ ашаглагдана.

Г. Кожевников.

Улаан-Үдын
хүдөөгэй аймаг.

ДҮҮРГЭХЭ ДҮТЭЛӨӨ

БАЙГАЛ-ХУДАРА (Телефоноор абтаба). Хабарай тарилгын али олон хүдэлмэриие нэгэ доро эмхидхэн ябуулха зуураа, Шэргинскэ совхозойхид хартаабха тарилгада ехэ һаналаа табижа байна. Тиигээдшье гахай олоор үсхэбэрилдэг энэ ажахыда хартаабха ехээр, хаһа саг соонь тарилга, эрхим һайн ургаса абалга тон удха шанартай.

Шэргинскэ совхозой хартаабхашад мүнөө жэлдэ 350 гектарта хартаабха ургуулха уялгатай. Тэрэнэйнгээ 250 гаран гектарынь таряад байна. Хартаабхашадай звенонууд сооһоо 1-дэхи отделениин Красноярскэ бригадын нүхэр Николай Орловой даадаг звено түрүүлнэ. Тэдэнэр 64 гектарта хартаабха һуулганхай. Тиихэдэ 2-дохи отделениин Фофоновой бригадын хартаабха ургуулагшад (звеное даагшань нүхэр Иван Капустин) 62 гектарта тарилга хэнхэй.

Мухар-Шэбэрэй «Дружба» колхоз энэ жэл 8250 гектар орооһото болон бобово ургамал тариха юм. Тэрэнэй 7 мянгаһаа үлүүнь эртын байгаа. Энэ колхозой механизаторнууд эртынгээ тарилгые дүүргээд, ургасын хойноһоо харууһалжа эхилбэ. Зураг дээрэ: тарилга дээрэ үндэр бүтээсэ туйлаһан механизаторнууд (зүүн гарһаа) Василий Васильев, Очир Аюшеев: «Тарилгамнайшье дүүрэбэ, яаралгүйхэн тамхияа татажа, хүлһөө аршаял даа».

Ц. БАБУШЕЕВЭЙ фото.

ЭХЭ БАСАГАН ХОЁР

Санжит Доржиева «Байкал» колхозой эрхим һаалишан, дүй дүршэлөөр баяжаһан малшан гэжэ алдаршанхай. Энэ нүхэрнай аяар 32 жэлдэ һаалишанаар хүдэлжэ ябана. Тиихэдээ жэл бүри ажал хүдэлмэри дээрээ аша үрэ ехэтэй дүн тайладаг юм.

Энэ жэлэй гараһанһаа хойшо ажалайнгаа эршэ алдаагүй. Хэрбээ 1-дэхи кварталда 2280 литр һү һааха түсэбтэй һаа, тэрэнээ 2704 литртэ хүргэһэн байха. Харууһалжа байһан 20 үнеэдэйнь 17-ниинь тугалланхай, үлөөшэ гурбан үнеэдынь майн хуушаар, июнь соо түрэхэ.

Эрхим һайн амжалта туйлаһанайнь түлөө колхозой правлени, партийна эхин организаци Майн 1-нэй һайндэртэй дашарамдуулан, мүнгэншан нүхэр Доржиевада барюулаа һэн. «Һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин тэнгээр лаб дүүргэхэ байхаб» гэжэ түрүү һаалишан уялга абанхай.

Эхынгээ жэшээгээр, тэрэнэй дүй дүршэлые халан абажа ябаһан Ринчин басаганиинь баһал бэрхэ һаалишан боложо ябана. Тэрэ басаган 1-дэхи квартал соо 2320 литр һү һааха түсэбтэй аад, харин тэрэнээ мянган литрээр үлүүлэн дүүргээ. Тиигэжэ колхозойнгоо бүхы һаалишадые илажа гараһан алдартай. Гадна 20 үнеэдэйнгээ 19-ыень түрүүлэнхэй, нэгэшье тугал гарзада оруулаагүй. Абтаһан түлынь өөдэргэ таргануудаар түлжөөгдэжэ байна.

Колхоздоо суурхаһан Ринчин Доржиевада артелиин правлениин, партийна эхин организациин шиидхэбэреэр коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо. Энэмнай һайн лэ, магтамаар лэ хэрэг ха юм даа.

— Эхэ басаган хоёрой урилдажа, түрүү зэргэдэ ябахадань миин хаража һуултай аал. Бидэшье бүхы шадабари, мэргэжэлээ элсүүлэнгүй яаха гээшэбибди,— гэжэ манай колхозой һаалишад өөһэд хоорондоо хөөрэлдэдэгынь гайхалгүй.

С. Базарова,
хүдөө бэшэгшэ.
Захааминай аймаг.

1964 оной майн 27-до Москвагай радио, телевиденеэр
нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Президент Гамаль Абдель Насерай уряалаар Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада хани ёһоной айлшалга хээд бидэнэй мэнэ һаяхан бусажа ерэһыемнай таанад мэдэнэт. Бидэнэй энэ орондо айлшаар ерэлгэ Египедэй арадай ажабайдалда болоһон айхабтар ехэ ушар хэрэг — Нил мүрэниие хаалга ба Асуанай үндэр хаалтын түрүүшын ээлжээнэй хүдэлмэриие дүүргэлгэтэй тудалдаһан байна. Асуанай тон ехэ барилгые харахадаа Египедэй хани нүхэдтэй хамта тон ехээр баясаһан байнабди. Бидэнэр Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын хүдэлмэришэд, таряашад, инженернүүд болон техникүүдэй, ниитын ажал ябуулагшадай, хүтэлбэрилэгшэдэйнь сэдьхэлэй баярые яһала ойлгообди. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр Нил мүрэнэй эрьедэ туйлаһан түүхэтэ амжалтынгаа баярые нюуса далдагүйгөөр харуулаа бшуу.

Асуанай үндэр хаалтын барилга хадаа мүнөөнэй шэнэ Египедэй түүхэдэ толотомо хуудаһан болоно гэжэ манай хани нүхэр, президент Гамаль Абдель Насер тон һайнаар хэлээ. Энэ барилга совет-араб хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болоно. Асуанай барилга манай ороной аха дүүгэй туһаламжатайгаар баригдана. Юуб гэхэдэ, Асуанай барилга дээрэ хэдэн арбаад мянган араб хүдэлмэришэдтэй хамта 2 мянга шахуу совет хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техникүүд ажаллажа байна.

Манай эрхим һайн советскэ техникэ — хүсэ ехэтэ самосвал, бульдозер машинануудай, кранууд болон экскаваторнуудай хүдэлжэ байхые бидэнэр Асуанда хараабди. Асуанай хаалтын барилга дээрэ хүдэлжэ байһан манай техникэ, манай инженернэ ухаан бодол, совет хүнүүдэй хүсэ шадал ба хүсэл эрмэлзэлгэ манай социалис гүрэнэй техническэ ба научна тон ехэ арга боломжонуудые үшөө дахин гэршэлэн харуулжа байхадань бидэндэ таатай зохид байгаа.

Бидэнэр Асуанай олохон барилгашадтай уулзаабди. Тэдэнэр совет хүнүүдтэ, эльһэн губиин дунда, Африкада эгээл ехэ гидротехническэ барилга бодхоолгодо өөһэдынгөө ажал хэрэгээр туһалжа байһан бүхы хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэхые гуйгаа. Урдань колонизаторнуудай дарлалта доро байһан ондоо оронуудта ахадүүгэй туһаламжа хүргэхэдөө совет арадай ямар айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг бэелүүлжэ байһаниие тэндэ, Асуанда илангаяа гүнзэгыгөөр ойлгообди. Пролетарскэ интернационализмын хүсэ шадалай бэелүүлэгдэн, арадуудта аха дүүгэй хани барисаанай баян аша туһа асардаг байһые Асуанда хүн бүхэн эли тодоор хаража шадаха.

Асуанда ерээд байхадаа Египедэй барилгашадтай хамта асари ехэ хаалта бодхоожо байһан манай инженернүүд, техникүүд, хүдэлмэришэдые бидэнэр халуунаар амаршалаабди. Үни хада Пушкин иигэжэ бэшэһэн байгаа: «Гараараа бэшэ, ухаагаараа ган түмэр хүшөө өөртөө бодхоогооб, тэрээндэ зоной ябаха зүргэ харгы таһархагүй!». Эдэ үгэнүүдыень ондоо болгоод хэлэбэл, Асуанай барилгашад дурасхаалай хүшөө өөһэдынгөө гараар бодхооно. Тэрээндэнь баһал хүн зоной ябаха зүргэ харгы хэзээдэшье таһалдахагүй.

Манай араб нүхэдэй, президент Гамаль Абдель Насерай, тэрэнэй дүтын соратнигуудай совет инженер, техник болон хүдэлмэришэдэй ажалда һайн сэгнэлтэ үгэжэ байхадань бидэндэ баһал аятай зохид байгаа. Асуанда манай совет нүхэд араб барилгашадтай аха дүүгэй тон һайн харилсаа холбоо байгууланхай. Совет хүнүүд араб нүхэдтөө хаалта барилгадань туһалха зуураа, өөһэдынгөө дүй дүршэл, эрдэм мэргэжэлээ дамжуулан үгэнэ. Египедэй хэдэ мянган хүдэлмэришэд элдэб мэргэжэлтэйнүүд болонхой.

Хүндэтэ нүхэд, бодоод үзэгты, мүнөөнэй Египедэй түүхэдэ хариин хүнүүд, мүнөө абахада совет хүнүүд, энэ орондо газарайнь бодото эзэн — арадай гуйлтаар, правительствын гуйлтаар анха түрүүшынхеэ ерэһэн байна. Обществын аша туһада, хүн зоной ажана байдалые һайжаруулха хэрэгтэ хүсэ ехэтэ Нил мүрэниие ашаглахыень эндэхи арадта туһалхаяа тэдэнэр бодото нүхэд шэнгеэр, һайн һайхан сэдьхэлтэйгээр ерээл.

Арабуудай газарта баталагдаһан договорой ёһоор хариин хүнүүдэй ерэдэг ушар урдань байһан гээшэ. Теэд ямар договор байдаг байгааб? Тэдэ договорнууд баадхалгын, арад зондонь хохидолтой договор байһан. Олонхи ушарта элдэб дээрмэшэд, дайгаар эзэмдэгшэд, империалистическэ ехэ капиталай түлөөлэгшэд ерэдэг байгаа. Тэдэнэр бултадаа арад зониинь дарлан мүлжэхэ, тэдэнэй хүшэ хүлһөөр баяжаха нэгэл зорилготой байдаг һэн. Дарлалта, мүлжэлгэ доро ороһон эдэ оронуудай арад зон үлэсхэлэн зөболондо нэрбэгдэдэг, капиталис гүрэнүүдэй колонинууд болодог, өөрынгөө хүгжэлтэдэ хэдэн арбаад, бүри зуугаад жэлээр гээгдэдэг байгаа. Теэд эдэ оронуудай иимэ байдалда ороһондонь империалистнуудта ямар хэрэг байхаб. Энэ талаар Египет илангаяа хүшэр хүндэ байдалда ороһон гээшэ: элдэб оронуудай арадуудые дарлан мүлжэхын түлөө буу зэбсэгээр булимтардаг империалис дайшадай харгы замай дүрэлжөөн үни сагһаа хойшо эндэ болоһон байна.

Үшөө дахин дабтан хэлэхэмни, мүнөө эндэ ондоо хариин хүнүүд ерэнхэй. Тэдэнэр өөһэдтөө коммунис общество байгуулжа байһан ба ондоо гүрэнүүдтэ социальна хүгжэлтын, демократиин ёһо журамуудай хүгжэн һалбархын тула бүхы арга шадалаа гаргадаг социалис гүрэнэй түлөөлэгшэд болоно. Агууехэ Ленинэй байгуулһан өөрынгөө гүрэнэй түрүүшын үдэрһөө хойшо колониальна дарлалтада эсэргүүгээр тэмсэжэ ороһон совет хүнүүд эндэ ерээ. Залуу гүрэнүүдэй өөһэдынгөө политическэ ба экономическа бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэнь тэдэнэр туһална.

Арадуудай национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ гансахан үгэ хэлээрээ туһална бэшэ, бодото байдалдань туһалнабди, тэрэ тоодо мүн буу зэбсэгээршье. Энэ туһаламжамнай имагтал һайн дуранай юм. Сэхынь хэлэхэдэ, энэ туһаламжамнай тусхай зорилготой. Өөрынгөө бэеэ даанхай байдалай түлөө, оронойнгоо экономикые бэхижүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан арадуудта энэ зорилгомнай туһална, тэдэнэй хүсэл эрмэлзэлгэтэй таараладана гээшэ.

Бидэнэр социалис оронуудай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүсые, капиталис оронуудай ажалшадай революционно хүсые империализмда эсэргүү, монополиин дарлан мүлжэлгэдэ, хуушан ба шэнэшье колонизаторнуудта эсэргүү тэмсэлдэ нэгэдүүлхые хүсэнэбди. Шэнэ байдалай зам дээрэ гаража байһан арадуудта туһалхадаа өөһэдынь нүхэд, аха дүү шэнгеэр туһалнабди. Тиигэхэдээ бидэнэр империалистнуудай түсэбтэ, колонизаторнуудай түсэбүүдтэ сохилто хэнэ гээшэбди.

Хүгжэжэ байһан залуу гүрэнүүдтэ Советскэ Союз туһаламжа хүргэхэдөө өөрынгөө ажалаар бии болгоһон баялигайнгаа зарим хубиие үгэнэ. Тиин ямар нэгэ саг соо өөрынгөө саашанхи арга боломжонуудые хизаарлана. Гэбэшье, хэрбээ бидэнэр гансахан өөһэд тухайгаа бодоод лэ байха болоо һаа, муу коммунистнууд, муу интернационалистнууд байха һэмди. Зүгөөр түрэл партиингаа программые хүтэлбэри болгон, оронойнгоо экономикые түргөөр хүгжөөжэ, энэ үндэһэ һуури дээрэ ажалшадайнгаа ажана байдалые һайжаруулхын тула, түрэл орондоо коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулхын тула манай арад эсэшэгүйгөөр тэмсэнэ. Совет хүн бүхэн обществынгоо байдалые һайжаруулхын тула ажаллахадаа мүн өөрынгөө ажана байдалые дээшэлүүлнэ ха юм. Гэхэтэй хамта, совет хүнүүд нүхэр ёһоной туһаламжые зүбөөр ойлгодог. «Зуун түхэригтэй ябанхаар, зуун нүхэртэй яба» гэһэн арадай сэсэн үгын удхые манай хүн бүхэмнай зүбөөр ойлгодог лэ. Хүгжэжэ байһан оронуудай арадуудта хүргэдэг туһаламжа өөһэдтэмнай хэзээдэшье аша туһатай байхал. Энэ туһаламжа совет арадуудай ба бусад арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае эгээл бүхөөр бэхижүүлнэ. Мүнөө хэлэхэдэ, совет арадуудай ба Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын арадай хоорондохи хани барисаан энэ ушарай бодото гэршэ мүн.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада айлшалжа байха үедөө Нил мүрэн дээрэ хүсэ ехэтэ хаалта бариха хэрэгтэнь совет хүнүүдэй хүргэһэн туһаламжые Египедэй ажалшадай хэзээдэшье мартахагүй байһан тухай хэлэгдэһэн үгэнүүдые олон дахин дуулаһан байнабди. Энэ хаалтын ашаар эндэ хахалагдадаг газараа гурбанай нэгэ хубиин зэргээр дээшэлүүлхэ байна. Хэдэн зуун километртэ нэгэшье ногоорхо талмайгүй, наранда шаташаһан хооһон губи дайдые харахадаа Асуанай хаалтын үгэхэ уһанай Египедэй таряашанда ямар ехэ сэнтэйе ойлгохош. Уһан — энэ хадаа ажабайдал, таряан, хлопок, ерээдүйн жаргалта байдалай найдабари болоно.

Энэ барилга тухай би яахадаа иимэ тодорхойгоор хэлэнэбиб гэхэдэ, айлшалгынгаа бусад үдэрнүүдтэ —Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада хоёр неделиин туршада байха зуураа, ябаһан лэ газартаа — республикын столица — Каирта, герой-город Порт-Сайдта, Улаан далайн элһэн губита эрьедэ, эртэ урдын Александрида, заахан городууд ба таряашадай полидошье ерэхэдээ «Асуан» гэһэн үгые ходо дуулажа ябаабди. Хөөрэлдөөнэй үедэ энэ үгэ заатагүй манай оронтой, «Совет хүнүүд — манай аха дүүнэр!», «Советскэ Союз — манай агууехэ хани нүхэр!» гэһэн үгэнүүдтэй холбогдодог байгаа.

Асуанда хэгдэһэн хүдэлмэриин хэмжээе, мүн барилгын дүүргэгдэһэн хойно оронойнь абаха экономическа аша туһые харуулһан тоо баримтануудые эндэ дурдахашье үгы һаа, иимэ нэгэ жэшээ харуулхамни. Эндэ байгуулагдаһан далайн уһан 150 миллиард кубометр байха юм. Тэрээгээр мүнөө эндэхи гансахан зуу мянган гектар элһэн газар уһалагдаха бэшэл. Эндэ баригдаһан гидроэлектростанци жэл соо 10 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ. Социалис хүгжэлтын зам дээрэ гаража байһан Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын экономикые саашадань хүгжөөлгэдэ энэ энерги ехэ туһа хүргэхэ байна.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада айлшалха зуураа, бидэнэр Египедэй эртэ урда сагай дурасхаалта олон газарнуудтай танилсаабди: Каирай оршондохи пирамиданууд болон сфинкстэй, хуушанай ниислэл Луксор хотын асари ехэ һүмэнүүдтэй танилсаабди. Үшөө эдир залуухан ябахадаа би эдэ пирамиданууд, эдэ һүмэнүүд тухай уншаһан байнаб. Эдэ бүгэдэ тиихэдэ намда ямар нэгэ үльгэр туужын орондол, үнгэрһэн сагай ольторогууд шэнгеэр һанагдаһан юм.

Хэдэ миллион туристнууд Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада ерэдэг. Тэдэнэй олонхинь үнгэрһэн сагай эдэ дурасхаалта газарнуудые харахаяа яарадаг байна. Эдэ дурасхаалта газарнууд мүн бидэниешье яһала ехээр һонирхуулаа. Аяар 5 шахуу мянган жэлэй саада тээ тон ядуухан зэр зэмсэгтэй байһан хүнүүдэй иимэ мантан томо барилгануудые яагаад бодхоодог байһаниие тайлбарилхын аргагүй шэнгеэр һанагдана. Эдэ пирамидануудые бариһан шулуун бүхэнэйнь шэгнүүр 2 тонноһоо дээшэ болохо байна.

Зүгөөр манай араб нүхэдтэ хэлэһэн тухайгаа мүнөөдэр эндэ дабтаха хүсэлэнтэйб. Эдэ барилгануудай хүндэ айхабтар туһатай юумэниинь үгы гээшэ ха. Тэдэниие бариһаншье хүнүүдтэ туһатай байгаагүй. Харин энэ мантан томо барилгануудые бодхооһон хүнүүдые һанан һүгэдэнэбди. Гэбэшье хэдэ миллион хүнүүдэй хэлһэн энэ ажалай хүн түрэлтэнэй обществын хүгжэлтэдэ зорюулагдаагүй, харин шажан эрхилэгшэд болон фараонуудай, мухар һүзэгшэдэй зол хубида тудаһандань харамтай байна.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын сүлөөрһэн арадай бодхооһон мүнөөнэй барилгые бидэнэр һонирхон хараабди. Хамагай түрүүн Асуанай үндэр хаалта болоно. Он жэлнүүдэй үнгэрһэн хойно энэ хаалта, хүсэ ехэтэ электростанци, хэдэн зуун километртэ һунаһан шэнэ далай, үрэжэл ехэтэ таряалангыень хараһан хүнүүд эдэ бүгэдые байгуулһан зонуудые омог баяраар дурдан һанахал.

Мүн бусад барилганууд — фабрика ба заводууд, элһэн губиһаа тэмсэлэй ашаар абаһан газарнуудта баригдаһан городуудай шэнэ үйлсэнүүд бидэниие ехээр һонирхуулаа. Элһэн губиин дунда хүнэй хүсэл зоригто ажалай ашаар сэсэрлигтэ газар болоһон байһан районуудай нэгэндэ бидэнэр ошоһон байнабди. Эндэхи полинуудта шэниисэ, виноград, хлопок, сливэ ургуулагдана, үрэ жэмэстэ модонууд таригданхай. Хэдышье бэрхэшээлтэй байгаа һаа, элһэтэ газарые уһалхада һайн үрэ дүн туйлагдана.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Москвахаа мэдээсэл

...ХАРЛАЛ НЕРУГЭЙ НАҺА ...АН ТУШАА ШАНАЛАЛ

...үеын элитэ ехэ ажал ...гша, Советскэ Союзай ...һэн сэхэ хани, Индиин ...-министр Джавахарлал ...наһа бараһанда ехээр ...байһан тухай СССР-эй ...рнүүдэй Соведэй Түрүү... Н. С. Хрущев, СССР-эй ...о Соведэй Президиумэй ...гшэ Л. И. Брежнев Ин... Республикын Президент С. ...ришианай нэрэ дээрэ эль... телеграмма соогоо Индиин ... правительствада элир... мэдүүлбэ.

...Неру Советскэ Союзай ...ани, Советскэ Союзай ба ... арадуудай хоорондохи ...барисаа, харилсаа холбоо ...э, бэхижүүлхын тула ехэ ...һэн, гүрэнэй ажал ябуу... гэжэ манай орондо мэдээ... нхой гээд телеграмма соо ...нэ.

...Хрущев Индиин премьер... ...рэй басаган г-жа Индира ... шаналалай телеграмма ...ба. Гүрэнэй элитэ ехэ ажал ...гша, гүнзэгы ухаатай, һайн ...тэй хүн байһан Дж. Неру ...эй болон Индиин арадуудай ...до хани ёһоной холбоо ба... хүгжөөхэ, эб найрамдал бэ... ...лхэ хэрэгтэ ами наһанайн... ...үлэшын саг хүрэтэр хамаг ...далаа зорюулдаг байгаа.

* * *

...а Индира Гандида Н. П. ...эа шаналалай телеграмма ...бэ.

* * *

... болон Африкын гүрэнүү... ...архалгын советскэ комитет ...Неругэй наһа бараһанда ...шаналжа байһанаа мэдүүл... телеграмма Афро-азиатска ...алгын Индиин ассоциа... ...түрүүлэгшэ д-р Тар Чанда ...бэ.

(ТАСС).

...Хрущев, А. Н. Косыгин ...он А. А. Громыко ... посольстводо ерэбэ

...-эй Министрнүүдэй Сове... Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, ... Министрнүүдэй Соведэй ...гшын Нэгэдэхи орлогшо ... Косыгин, СССР-эй Гадаа... ...рэгүүдэй министр А. А. ... майн 27-до Индиин рес... ...ын посольстводо ерэбэ.

... Хрущев, А. Н. Косыгин, Громыко Индиин премьер... ...р Джавахарлал Неругэй ...алые ёһолон тэмдэглэжэ, ... бэшэдэг дэбтэртэ та... ...ба.

...И. Микоян — Владивостогто

...ДИВОСТОК, майн 27. ...ай корр.). СССР-эй Вер... Соведэй Национальность... Соведэй депутат, СССР-эй ...рнүүдэй Соведэй Түрүү... Нэгэдэхи орлогшо А. И. ... түрүүтэй СССР-эй Вер... Соведэй делегаци Японһоо ... замдаа тусхай самолёдоор ...р эндэ ерээ.

... Микоян, СССР-эй Вер... Соведэй делегациин тэшүүд ...р Владивосток город соо... ...жа харахань.

...ые үрэжэл ехэтэй ...лгохо зорилгоор

...КВА, майн, 27. (ТАСС-ай ...) Социалис оронуудай — ..., Венгри, ГДР, Монгол, ..., Румыни, СССР, Чехосло... болон Югославиин хүрьһэ ...гшэдэй зүблөөн долоон ... эндэ болобо. Хүдөө ажа... ...лэдбэрилхэдэ хүрьһэнэй ...й талаар хубилдагые эр... ... зүбшэн хэлсэбэ. Хүрьһэ ...гшэд хүрьһые үрэжэлтэй ... зорилготой хэмжээ ябуул... ...ые хараалаа.

...һэ шэнжэлхэ талаар бэе ... харилсан туһалалсаха ... протокол зүблөөн дээрэ ба... ...ба. Хүрьһэнэй хубилалтые ...жэ байха нэгэдэмэл түб ...аха гэһэн шиидхэбэри аб...

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫН ТҮГЭСХЭЛ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Шэнэдхэн хубилгагдаһан газар нютагые харахада ехэ аятай байгаа; эдеэшэһэн шэниисын поли бидэнэр харахадаа, энэ полиин хажууда зогсохые би гүйһан байгааб. Египедэй хооһон губи байһан газарта ургуулагдаһан шэниисын боолтые дурасхаал болгон би абаа һэм.

Манай араб ханинарай амжалтануудаар бидэнэр үнэн зүрхэнһөө баясанабди, хооһон губи газар элдүүрилэн ашаглалгада шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ бидэнэр ехээр хүсэнэбди.

Эдэ газарые ашаглалга Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын экономикые хүгжөөлгэдэ ехэ удха шанартай, тиигээд гүрэнэй ашаг олзо оруулха, промышленностиие хүгжөөхын тулада мүнгэ зөөри ноосэлхэ шухала эшэ үндэһэн боложо үгэхэ байна. Эдэ ноосэлэлгэнүүд шэнэ үйлэдбэри, шэнэ завод, фабрикануудые байгуулхын тулада, промышленна хүсэ шадалые жэл ерэхэ тудам арьбадхахын тулада хэрэглэгдэжэ болохо байна. Энээнэй үндэһөөр ажалай бүтээсэ дээшэлхэ, арадай байдал улам һайжарха.

Ашаглагдаха хооһон тала газар нютагуудта мүнөө үеын оньһожоруулагдаһан хүдөө ажахын предприяти байгуулгадань Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада Советскэ Союз туһалха гэжэ хамтын мэдүүлгэһээ таанад мэдэжэ абаһан байгаа ёһотойт. Узбекистанай хооһон тала нютагай газар ашаглалгаар олдоһон дүй дүршэлэй манай араб ханинарта таарамжатай һаань, эдэ газар нютагуудаа сэсэрлиг ногоон нютаг болголгодонь туһалаа һаань, бидэнэр баясаха байнабди.

Оронойнь хүн зон маанадта мартагдашагүйгөөр һайшаагдаа гэжэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада үгэнүүдые хэлэхэдээ, би нэгэтэ бэшэ дурдаһан байгааб. Хэдэн олон миллион эрэшүүл, эхэнэрнүүд, хүүгэд маанадые угтахаяа гарадаг байгаа. Тэдэнэй нюур шарайе харахадаа, мүн амаршалгын түхэл маягаар, арадай ехэ дэбжэлтэтэй байһыень бидэнэр мэдэдэг байгаабди.

Арадай национальна мэдэрэл, өөһэдынгөө хүсэндэ, үнэн зүб общество байгуулха арга боломжодо этигэлгэ ургажа байнхай. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын конституциин ёһоор энэ общество доторнь хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал байхагүй, ажабайдалай социалис гол ёһонууд илан мандаха зэргэтэй юм.

Национальна һайндэрэйнь — революциин илаһан үдэрэй арбан хоёрдохи ойн болохын урдахануур бидэнэр Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада аяншалаабди. Энэ тиимэ ехэ саг болзор бэшэ, зүгөөр энэ үе соо экономико болон соёл культураяа хүгжөөлгөөр, шэнэ ажабайдал байгуулгаар Арабуудай Нэгэдэмэл Республика нилээд урагшаа дабшаһан байна. Банкнууд, томо промышленна предприятинууд, түмэр зам болон худалдаа наймаанай, барилгын компанинуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха гэхэ зэргын шухала социально-экономическа хэмжээ ябуулганууд республика дотор бэелүүлэгдээ. Мүнөө үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүд гүрэнэй мэдэлдэ ороһон байна гээшэ. Гүрэнэй сектор хадаа оронио индустриализацилха үндэһэ һуури боложо үгэнэ.

Индустри байгуулха замда горитой амжалтанууд туйлагдаа: һүүлшын арбан нэгэн жэлэй турша соо промышленна продукциин хэмжээн гурба үлүүтэй дахин нэмэһэн байна.

Хүдөө тосхоной ажабайдалда ехэ хубилалтанууд болоо. Революциин болоһонһоо хойшо аграрна реформо бэелүүлэгдэнэ, тэрэнһээ уламжалан помещигүүдэй газар ехээр эдлэжэ байха ябадал усадхагдаа, зарим газар эзэлэгшэдэй газарай участогай хэмжээн хизаарлагдаа. Табан зуу мянга шахуу гектар газар помещигүүдһээ абтажа, тараашадта хубаарилан үгтэһэн байна. Гүрэнэй томо ажахынууд, хүдөө ажахын кооперативууд эмхидхэгдэнэ.

Арадай эрдэм болбосорол дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын правительство ехэ анхарал хандуулна. Энэ талаар бүхы һуралсалай газарнуудта түлөөһэгүйгөөр һураха ябадал угаа ехэ удха шанартай.

Каирай стадион соо республикын залуушуултай уулзаһанаа бидэнэр мартанагүйбди. Энэ баяр баясхаланта, гоё һайхан һайндэр республикын залуу үетэнэй һанал эрмэлзэлгые һайнаар харуулна. Тэдэнэр өөһэдынгөө аханар болон эгэшэнэртэй, эхэ, эсэгэнэртэй хамта ябажа империалистнууд болон колонизаторнуудай харата һанаашалгаһаа оронойнгоо бэеэ даанхай байдалые хамгаалхаар, политическэ болон экономическа бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхын тулада ажаллахаар, социалис гуримай общество байгуулхаар бэлэн байна.

Харин Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын социалис хүгжэлтын замаар урагшаа дабшалга юрын, хүнгэхэн хэрэг бэшэ гэжэ сэхэ руунь хэлэхэ хэрэгтэй даа. 1952 оной революциин илалтын һүүлээр орон дотор тогтоһон бодото оршон байдалые хараадаа абаха хэрэгтэй. Революционно шэнэдхэлгэнүүдэй түрүүшын шатада бүхы национальна хүсэнүүд, тэрэ тоодо Англиин эзэмдэгшэдые намнахые, хаанай урбан бэеэ худалдаһан засаг түрые унагаахые буруушаадаггүй национальна капиталай түлөөлэгшэд, зарим помещигүүд-феодальнууд хамта ябуулга хэдэг байгаа. Революциин хүгжэлтын хоёрдохи шатада, томо промышленна болон худалдаа наймаанай предприятинуудые, банкнуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха, аграрна реформо хэхэ, социальна бусад хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ ябадалай орон дотор эхилхэдэнь революциин үмэнэ шэнэ зорилгонууд табигдана.

Энэ үе ямар шэнжэтэйб гэхэдэ, ажалшадай хүсэл эрмэлзэлгэнүүд мүлжэгшэдэй хүсэл эрмэлзэлгэтэй, нэгэ ангиин нүгөөдэдөө орходоо бүлюу һайн байдалтай байлгые хэтэдэнь үлөөхые оролдогшодой эрмэлзэлгэтэй заатагүй зүрилдэдэг байна бшуу. Нүгөө талаһаа энэ үедэ ажалшан арадай хүсэнүүд нягтаар эмхидэн нэгэдэдэг гээшэ. 1952 оной революциһаа хойшо Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада болоһон ушарнууд иимээр хүгжэһэн байгаа гэжэ маанадта һанагдана.

Энээн тухай Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын хүтэлбэрилэгшэд Гамаль Абдель Насерта, ороной бусад хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадта бидэнэр сэхэ руунь хэлэһэн байгаабди. Энээн тухай түрүү барилгашадта шагнал үгэлгэдэ зорюулагдажа, Асуанда болоһон митинг дээрэ би сэхэ руунь хэлэһэн байгааб. Революционно шэнэдхэлгэнүүдые саашадань хэхын тулада ажалшан арадай хүсэнүүдэй нэгэдэхэнь шухала гэжэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент үгэнүүдые хэлэхэдээ онсолон тэмдэглэдэг байгаа.

Амгалан ёһоной гадаадын политика бэелүүлхэдээ, ленинскэ гол ёһонуудые хүтэлбэри болгодог Советскэ Союз бусад оронуудай болон арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хэзээдэшье хамааралсаагүй, хамааралсанашьегүй. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Национальна суглаан һаяхан һунгагдаад, хүдэлмэреэ эхилжэ ороо гэжэ мэдээжэ. Тус суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Советскэ правительствын энэ хараа бодолые дурдаа һэм. Орон бүхэнэй арадууд хүгжэлтынгөө замые өөһэдөө тодорхойлдог байг лэ.

Тиихэтэй хамта али зарим гүрэнүүдэй ямар замаар дабшажа ябаһанда манай орондо хамаагүйгөөр хандадаггүй юм гэжэ Национальна суглаанай депутадуудта би хэлэһэн байгааб. Хожом хожомоо бүхы арадууд социалис хүгжэлтын замаар дабшаха гэжэ бидэнэр тоолонобди. Социалис хүгжэлтын замда орообди гэжэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын соносхоһон баримта маанадые, совет хүнүүдые, баясуулна.

Зүгөөр шэнэ юумэн гэнтэ бии болонодог бэшэ. Бэрхэшээлнүүдые дабахын, хүгжэлтын зүб зам олохын тулада бага бэшэ хүсэлэл оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Энэ хадаа орёо нарин хэрэг болоно. Шэнэ замуудые иигэжэ бэдэрэлгэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада хэгдэдэг байгаа, хэгдэһээршье. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада коммунизмда эсэргүү ябадал тусхай үедэ гарадаг байгаа. Ажал ябуулгынь түлөө коммунистнуудые арестовалаад, түрмэдэ хаадаг саг байһан юм. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй маанадта хэлэһэнэй ёһоор, мүнөө иимэ юумэ хэгдэхэеэ болёо. Коммунистнуудые хашадаг хэһээдэг саг үнгэрөө гэжэ тухайлха хэрэгтэй гээшэ ха.

Хүдэлмэришэн ангиин, ажалша тараашадай, ажалша интеллигенциин аша туһада тааруу шэнэ общество байгуулха замда, социалис хүгжэлтын замда үнэхөөрөөл ороо гээшэ һаа, дэбжэлтын түлөө, социализмын түлөө коммунистнууд шэнги тиимэ хэлбэришэгүй тэмсэлшэд байхагүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр арадайнгаа аша туһада, марксизм-ленинизмын агуу ехэ һургаалда хизаарлашагүй үнэн сэхэ байдаг. Энэ һургаалай үндэһөөр дэлхэй шэнэдхэн байгуулагдажа, газар дээрэхи эгээн лэ үнэн зүб общество байгуулагдана.

Олониитын организаци — Арабуудай социалис союз Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада байгуулагданхай. Арадай политическэ организаци байха гээшэ гол ёһомнай болоно гэжэ энэ союз соносхоһон байха юм. Маанадта мэдээсэһэнэйнь ёһоор Арабуудай социалис союзай съезд мүнөө жэлэй намар болохо юм. Энэ съезд дээрэ баталан абтаха шиидхэбэринүүд Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын политическэ, экономическа болон олониитын ажабайдалай хүгжэхэ бодото замые нилээд ехээр тодорхойлхо байна гээшэ ха.

Советскэ Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ байһан туладаа би гүрэн түрын хэрэгээр Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада хани ёһоор аяншалһан байнаб. Тиимэһээ хэлсээнүүдые хэхэ үедөө гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанууд, уласхоорондын асуудалнууд, манай оронуудай хоорондохи аха дүү ёһоной холбоое саашадань хүгжөөхэ тухай президент Гамаль Абдель Насертай бидэнэр гол түлэб хөөрэлдэдэг байгаабди.

Тиихэтэй хамта бусад зарим асуудалнуудаар, тусхайлбал, маанадай хараа бодолой алгалсадаг соёл сурталай асуудалнуудаар бидэнэр мүн лэ хөөрэлдэдэг байгаабди. Гэбэшье зарим ушар байдалые ондо ондоогоор ойлголгомнай хоёр гүрэнэй хоорондохи хани барисаае, империализмда, колониализмда эсэргүүсэн тэмсэхэ, эб найрамдалые, ондо ондоо социальна байгуулалтай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байлгые хамгаалха талаар нэгэн адли зорилготой байлгада үндэһэлдэг хани барисаае бэхижүүлгэдэмнай маанадта һаад хэнэгүй.

Нилые хаалгатай дашарамдуулагдан болоһон баярнуудта хабаадахаяа Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада олон хариин айлшад, тэрэ тоодо, манай һайн хани Алжирай Арадай Демократическа Республикын президент Ахмед Бен Белла, Йеменэй Арабуудай Республикын президент Абдалла ас-Саляль, Иракай Республикын президент Абдель Салям Ареф болон гүрэнэй бусад элитэ ажал ябуулагшад ерэһэн байгаа гэжэ таанад хэблэлһээ мэдэжэ абаһан байнат. Асуанда, «Сирия» гэжэ теплоходто һуугаад Улаан далай соогуур тамаржа ябахадаа, мүн Каирта араб республиканүүдай президентнүүдтэй хэдэн часай турша соо хани ёһоор сэхэ руунь хөөрэлдөө хэһэн байгаабди. Советскэ Союзай дүүргэдэг үүргэдэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ, хүгжэжэ байһан залуу гүрэнүүдтэ үзүүлдэг туһаламжадань тэдэнэр үндэр сэгнэлтэ үгэдэг байна.

Арабуудай нэгэдэлэй, арабуудай национализмын темэнүүд тухай мүн лэ хөөрэлдөөн болоһон байха юм. Нэгэдэлэй асуудалнуудай талаар манай марксистско-ленинскэ хараа бодолые, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ тэрэнэй дүүргэдэг үүргые бидэнэр найруулан хэлэһэн байгаабди. Үндэһэ яһанай, шажан мүргэлэй, ямар нэгэн ороной географическа байдалай илгааһаа дулдыдангүйгөөр ажалшадай нэгэдэхын түлөө бидэнэр, коммунистнууд, оролдолго гаргадаг байнабди гэжэ би онсолон тэмдэглэһэн байгааб. Нэгэдэл тушаа үгтэһэн иимэ сэгнэлтэ хадаа империалистнуудта, колонизаторнуудта, мүлжэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл хэхын тулада араб арадай нэгэдэхэ эрмэлзэлгэдэ зүрюу бэшэ байна.

Арабуудай нэгэдэл тухай асуудалаар өөһэдынгөө ойлгомжые бидэнэр олон зоной үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, мүн хөөрэлдэхэдөө хэлэжэ үгэдэг байгаабди. Президентын хэлэһэн үгэнүүд дээрэһээ тобшолол хэхэдэ, энэ асуудалые ойлголгоор маанадай дунда тусгаар алгасалдаан үгы.

Олон асуудалнуудаар хани ёһоной, үрэ ехэтэй хэлсээнүүд аяншалгын үедэ болоһон байха юм. Эдэ хэлсээнүүдэй үрэ дүнгүүд хэблэлдэ толилогдоһон, хамтын мэдүүлгэ соо харуулагданхай.

Манай оронуудай хоорондо нюуса хэлсээнүүд болоо гэһэн хэбэртэй элдэб олон тухайламжа, багсаамжанууд баруун оронуудай хэблэлдэ толилогдоһон байха юм. Энэ хадаа империалис номнолшодой худал хуурмаг зэлжээтэ хардалга болоно гээшэ.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада манай аяншалга тушаа, мүн совет арадта, империализм болон колониализмда эсэргүү хамтынгаа тэмсэлэй талаар өөһэдынгөө аха дүүнэр бологшо совет хүнүүдтэ египед арадай угаа ехэ хани халуун мэдэрэлтэйгээр хандадаг байһан тушаа империалистнууд һанаа сэдьхэлээ зобооһон байха юм.

Дэлхэйн арадуудай, тэрэ тоодо хэдэ хэдэн араб оронуудай арадуудай капиталис хүгжэлтын замые бүри олоороо буруушаадаг болоҗо байһанда империалистнууд һанаагаа зобоно. Энээншье ойлгосотой юуб гэхэдэ, империализм дэлхэйн арадуудай хараһаар байтар ехээр нэрээ хухараа, тиин ямаршье хүсөөр өөрынгөө нэрэ хүндые урган абаржа шадахаяа болёо. Арадуудые дарлан богоолшолходоо, империализм хүсэндэ түшэглэдэг байһан юм. Мүнөө дэлхэй дээрэхи байдал үндэһөөрөө хубилаа. Дэлхэйн социалис системэ бии болоо. Тэрэ бүмбэрсэг дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэй хамтараад байхадаа, өөрынгөө хүсэ шадалай талаар, өөрынгөө үзүүлдэг нүлөөнэй талаар империализмда орходоо булюу, сэрэгэйнгээ хүсэ шадалаар империализмда орходоо булюу болоо. Тиин хүгжэлтын шэнэ шата эхилээ. Мүнөөнэй эрхэ байдалда империализм арадуудай хуби заяае урдань шиидхэдэгтэйл адляар арадуудта өөрынгөө дура хүсэлые зоргоороо баадхажа шадахаяа болёо.

Колониализмые хүсэдөөр, эсэслэн усадхаха тухай асуудал мүнөө үедэ табигдадаг болоо. Зүгөөр империализмын дээрмэшэн ёһоной шэнжэ шанар хубилаагүй, тэрэ элдэб харата муухай аашаа гаргажа шадаха байна. Зүгөөр бүхы дэлхэйн арадууд эб найрамдалай түлөө эдэбхитэйгээр, эмхи гуримтайгаар тэмсээд, империалис эзэрхэг түримхэйшүүлэй харата һанаашалгануудта эрид шууд эсэргүүсээд байгаа һаа, мүнөө дэлхэйн шэнэ дайе зайсуулжа шадаха.

Президент Гамаль Абдель Насертай хэлсээнүүдые хэхэдээ, бидэнэр үшөө дахин иигэжэ онсолон тэмдэглээбди. Совет арад болон Советскэ Союзай правительство хадаа бэеэ даанхай байдал дайшалан абахын түлөө тэмсэдэг арадуудта али бүхы дэмжэлгэ хододоо үзүүлдэг байгаа, үзүүлхэшье, бэеэ даагаад хүгжэхэ замда ороод байһан оронуудые али болохоор дэмжэхэ.

Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада Советскэ Союз урьһаламжа нэмэжэ үгэхэ болоо. Тиихэдэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республика Советскэ Союзда шухала хэрэгтэй эд бараагаа үгэхэ байна.

Египед арадта аха дүүгэй, һайн һайһан сэдьхэлэй туһаламжа үзүүлхэдээ, Советскэ Союз дэлхэйн империализмда эсэргүү хүдэлөөе бэхижүүлнэ гээшэ. Египед арадтай иигэжэ үнэн зүрхэнһөө талархалгын түлөө Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын арадай зүгһөө президент Гамаль Абдель Насер халуун баясхалан хүргөө.

Энэ танай туһаламжые аха дүү ёһоной мэдэрэлые сэгнэжэ шададаг, совет арадые бүхы араб арадуудай үнэн сэхэ аха дүү, хани гэжэ тоолодог манай арад хэзээдэшье мартахагүй гээд президент хэлээ. Манай араб арад хододоол баясхалангаа мэдүүлжэ байхал гээд президент хэлэһэн байна.

Арадай амгалан ажалые, республикын бэеэ даанхай байдалые болон бүрин эрхые хамгаалжа байһан Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэхижүүлгэдэ Советскэ Союзай үзүүлһэн туһаламжа тухай манай египет ханинар баяр баясхалантайгаар хэлэдэг байха юм.

Хамтын мэдүүлгын удхатай совет хүнүүд танилсаһан байгаа ёһотой даа. Энээниие уласхоорондын шахардуу шанга байдал саашадань һуларуулгада, эб найрамдалай хэрэг бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан шухала документ болоно гэжэ Советскэ правительство тоолоно. Бүлэглэлнүүдтэ хабаадаагүй орон, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха зорилготой, арадуудай хоорондын хани барисаанай гадаадын политика бэелүүлдэг орон бологшо Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын таатай һайн үүргэ дүүргэдэг байһаниинь энэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Нүгөө талаһаа Арабуудай Нэгэдэмэл Республика хадаа уласхоорондын хэрэгүүдтэ, эб найрамдал бэхижүүлхын, ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхын түлөө тэмсэлдэ, залуу гүрэнүүдэй национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ, империалистнууд, колонизаторнууд болон шэнэ ёһоной колонизаторнуудта эсэргүүсэн арадуудай хэдэг тэмсэлдэ Советскэ Союзай дүүргэдэг үүргэ болон эзэлдэг һуурида үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна.

Манай арадуудай аша туһада, эб найрамдалай, демократиин болон социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы арадуудай аша туһада тааруугаар хани ёһоной харилсаа холбоо Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын болон Советскэ Союзай хоорондо амжалтатайгаар бэелүүлхэ таарамжатай арга боломжо бии гэжэ манай аяншалга харуулаа.

Хүндэтэ ханинар! Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада манай аяншалха үедэ наратай халуун байгаа. Наранай дулаан маанадай аха дүү арадай зүрхэнэй хани халуунтай хамтардаг байгаа.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэд бологшо маанадые аяншалгын үедэ угаа ехэ хани халуунаар угтаһандань бидэнэр гүнзэгы ехээр сэдьхэлээ хүдэлгөөбди.

Хани халуунаар, хүндэтэйгөөр угтаһанайнь түлөө, совет арадта, тэрэнэй правительствада аха дүү, хани ёһоной мэдэрэлтэйгээр хандадагаа элирхэйлэн мэдүүлһэнэйнь түлөө гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша манай хани президент Гамаль Абдель Насерта, манай хани нэгэдэхи вице-президент маршал Абдель Хаким Амертэ, хүндэтэ премьер-министр Али Сабридэ, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын бүхы аха дүү арадта үшөө дахин гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэхые хүсэнэб.

Советскэ Союзда аяншалжа ерэхыень президент Насерые бидэнэр уряабди, энэ уряалыемнай тэрэ баяртайгаар хүлеэн абаа. Тэрэниие совет хүнүүд хани халуунаар угтаха байна.

«Советско-арабска хани барисаан мандаха болтогой!», «Совет арад мандаха болтогой!» гэһэн уряануудые табихыень манай аяншалгын үедэ бидэнэр ябаһан лэ газартаа дууладаг байгаабди. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын арадай зүгһөө үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые, аха дүүгэй амаршалгые совет хүнүүдтэ дамжуулхыемнай гуйдаг байгаа. Энэ гуйлтыень би мүнөө һаналаа ханангяар дүүргэжэ байнаб.

Өөрынгөө ажалаар, элдэб оронуудтай харилсаа байгуулхадаа манай гүрэнэй бэелүүлдэг амгалан ёһоной политикаар бүхы дэлхэй дээрэ ехээр хүндэлэгдэдэг, гүнзэгы ехэ, үнэн зүрхэнэй мэдэрэлтэйгээр хандалгые хүлеэдэг байһанаараа манай арад омогорхохо ёһоороол омогорхоно. Хүндэтэ нүхэдүүд, энэ хадаа ехэ хэрэг ушар болоно. Энээниие бидэнэр бултадаа үндэрөөр сэгнэхэ, гамтайгаар абажа ябаха ёһотойбди.

Дэлхэйн бүхы оронуудай ара-
дуудай хоорондохи хани ба
болон нүхэрэй ёһоной хол
гайхамшагта үрэ гаража
гэжэ манай агуу ехэ вождь,
Владимир Ильич Ленин
тэмдэглээ һэн. Монголнуудай
сүүдтэй, индиинхидтэй, ег
хидтэй дүтын холбоотой
тулада бидэнэр али бүхы ор
гаргаха ёһотойбди гэжэ Вл
Ильич заагаа һэн. «Ма
үлүү ехээр гээгдэнги,
данги эдэ арадуудта соёл
рын туһаламжа һайн сэдь
үзүүлхые, тайлбарилан
машинануудые хэрэглэлгэ
ажалаа хүнгэдхэлгэдэнь, де
да, социализмда оролгодонь
туһалхые бидэнэр оролдо
гээд тэрэ бэшээ һэн.

Ильичын эдэ сэсэн мэргэ
нүүдэй бэелжэ байһан үе
ажаһууҗа байһанаа мэдэрхэ
халантай байна. Манай багшы
агуу ехэ захяае хүсэдөөр дүүр
тулада бидэнэр бултадаа
байнабди.

Экономико болон соёл культу
хүгжөөлгэдэ, национальна
даанхай байдалаа бэхижүү
шэнэ ажабайдал байгуулга
жалтануудые туйлахыень А
дай Нэгэдэмэл Республикын
та үгынгөө түгэсхэлдэ хүсэхэ
тай байнаб. Хүндэтэ нүхэдүү
буудай Нэгэдэмэл Республик
дүү арадта бүхы совет арад
гээр таанад бултадаа һайн
сэлсэхэ бэзэт гэжэ һананаб.

★ ☆ ★

Хүндэтэ нүхэдүүд! Манай
гай гүрэнэй элитэ ехэ ажал
лагша, Советскэ Союзай ехэ
сэхэ хани премьер-министр Н
наһа бараһан тухай гашууда
дээсэлэй Индиин ниислэл
Делиһээ мүнөөдэр абтаһан
таанадта хэлэнгүй аргамгүй.

Өөрынгөө шалгарһан, сэсэн
гэн хүтэлбэрилэгшые —
бэеэ даанхай байдалай бол
циональна һэргэлгын түлөө
сэлшые алдаһан Индиин арад
гээлтэ болоо. Тэрээнһээ
энэрхы сэдьхэлтэй байха
үзэл бодолдо, эб найрамдалай
дэбжэлтын хэрэгтэ һүүлш
час хүрэтэр бүхы хүсэ шадал
рэн түрын ёһоор бодомжолдог
ухаагаа. дүй дүршэлөө зорю
хүн, премьер-министр Неругэй
бараһан тушаа бүхы түрүү хү
рэлтэн шаналан гашуудажа

Гүрэнэй энэ ехэ ажал ябу
шатай би нэгэтэ бэшэ хөөрэл
байгааб. Хоёр ороной арад
эб найрамдалай түлөө тэ
байһан бүхы хүсэнүүдые
хэн жагсаалгада Советскэ С
болон Индиин хоорондо тогт
һон хани барисаанай болон
саа холбооной ехэ удха шан
байһыень эли тодоор ойлгод
гэжэ тэрэниие би хододоо ха
байгааб.

Наһа барагшын бүлэдэ, Ин
республикын президент гос
Радхакришнанда, Индиин пр
тельствада, Индиин бүхы
гүнзэгы ехэ гашуудалай мэд
совет арадай, Советскэ прав
ствын зүгһөө, өөрынгөө
элирхэйлэн мэдүүлхые, манай
лэ үнэн зүрхэнэй шаналал
дамжуулхые хүсэнэб. Премье
нистр Неру тухай дурасхаал
хүнүүдэй, Советскэ Союзай
Индиин хоорондохи хани ба
хүндэлдэг бүхы хүнүүдэй
зүрхэндэ хододоо хадуугдажа
хал, бидэнэр, совет хүнүүд,
хани барисаае хододоо үн
тоолодог байгаабди, тоолоно

Һайн даа, анхаралааханду
найтнай түлөө.

НАЙДАБАРИИЕНЬ ДҮҮРГЭЭ

Үнеэдэй хашаагай зүүн урдахи буланда хадаатай улаан тугхан үдэшын һэбшээндэ номгохоноор намилзана.

— Энээхэн һүлдэ тэмдэг зоной нюдэ татаһаар нилээд үнихэнэй юм,— гээд бригадир Шойнима Дугаров ойлгуулна.— Социалис мүрысөөнэй арбан хоногой дүнгөөр эрхим һаалишанда барюулагдадаг дамжуулгын энэ вымпел эгээ эндэ үлгэгдэһөөр хоёрдохи жэлээ болоно байна.

— Эзэниинь хэн бэ гэжэ гү? Мүнөөнэй эзэниинь Екатерина Данзанова юм. «Мүнөөнэй» гэхэдээ эндүүржэ дуугарнагүйб. Энэ тугханай анханайнь эзэн тухай мэдэхэ, нюур танихашьегүй һаа, дуулаһан байгаа ёһотойт. Үнгэрһэн жэлдэ Хори, Яруунын бүхы һаалишадые һү һааляараа булижа, бүгэдыень оройлһон Цырма Лыктынова нёдондонһоо хойшо улаан тугханаа бүхөөр барижа ябаа юм. Тиигээд энэ хабар Цырма басаган Буряадай хүдөө ажахын институтта орохын тула бэлэдхэлэй курсада ябахадаа даажа байһан хорин үнеэдээ үеынгөө нүхэр Данзановада тушаагаа. Тиихэдээ «Миниишни үнеэд миил бэшэ, нэмэлтэтэйхэн. Түү тэрээхэн хашаагай буланда улаабхилан даллахажа байгаашада улааган, эреэгшэнүүдшни даданхайшаг гээшэ» гэжэ тэрэ хэлээ һэн. Нээрээшье нүхэр Данзанова харюусалгатай ажал даажа абабаб гэжэ һаналаа зобоһон, хүсэ оролдолго гаргаһан байха. Тэрээ тэрэ хуа гунжа һаажа һуугааша Екатерина гээшэ, өөртэйнь уулзажа хөөрэлдэхэ гэбэл, дуугаралсагты — гээд бригадир намайе танилсуулаа һэн.

Екатерина Данзанова хори гарамгай, наһан дундаа ябаһан шамбай шумууһан эхэнэр. Хэдыхэн жэлэй саада тээ Хориин Булам нютагһаа шэнэ бэрэ Ульдэргэдэ бууһан юм. Екатерина инаг залуу нүхэртэеэ түбхинэн һуужа үнэр боложо эхилжэ, гэр бүлынгөө талаар жэл ерэхэ бүри шэргүүһэтэйшэг болобошье (мүнөө дүрбэн үхибүүдые хүмүүжүүлнэ), колхозой ниитэ ажалда таһалгаряагүй ябаа юм. Үнеэндэ ороһоһоо урид олон жэл тугалшанаар хүдэлөө.

— Түлжүүлжэ байһан залуу малнуудаа гүрэндэ мяханай худалдаанда ябуулаад байтарнь, Цырма басаганай һургуулида онохо болоходо, орондонь намайе оруулыт гэжэ түрүүн үгэ алдажархиһандаа, үнэн һаалишан болошоод байхадаа, абаһаар мэгдээ гээшэб. Хабарай саг хашанха гэжэ, үбһэ тэжээл хэһэм боложо, һүнэй һааса муудажа байһан үе һэн. Угайдхадаа манай колхозые нёдондо жэлэйхиһээ багаар һүеэ һаана, фермэнүүд дээрэнь олон дутагдалнууд үзэгдэнэ гэжэ республикын «Буряад үнэн» газетэдэ хоёр дахин шүүмжэлэл гараа һэн.

Тиин ойрохон зуура колхозоймнай правлени, парторганизаци зохихо хэмжээ абажа, фермэ дээрэхи байдал һайжаруулаа. Гэбэл, манда гидролиз аргаар тэжээл бүйлүүлхэ түхеэрэлгэ тодхуулаа. Малдаа һолоомо эһээжэ, шэмэ оруулан эдюулжэ, ороһо тараанай бурдууг үнеэдтээ уулгажа, үдэрэй гурба дахин тэдэнэрээ һаажа, һүүлэй үедэ һааляа өөдэнь татажа байнабди гээд, нүхэр Данзанова нүхэдэйнгөө, коллективэйнгээ ажал хэрэг тухай хэлээд, өөрынгөө амжалта тушаа олон юумэ дурдаха дурагүй байгаа һэн.

Һайрхуугүй, номгон даруу зантай энэ залуу һаалишан, һүүлдэ ойлгоходо, байгша оной дүрбэ һарын дүнгөөр Яруунын аймагай бүхы һаалишадай дундаһаа эгээл ехэ һү һааһан байба. Тиигэжэ нэгэ үнеэн бүриһөө жэлэй эхинһээ хойшю 686 литр һү, тэрэ тоодо хоол тэжээлээр хомор апрель һарада —169 литр һү һаагаа. Нүхэрэйнгөө дамжуулан үгэһэн улаан тугханиие бэлэхэнээр алдаадхихагүйгөөр Екатерина ашатай, үрэжэлтэйгөөр хүдэлжэ байна.

Екатерина хадаа гансал үнэн сэхэ ажал хүдэлмэреэрээ бэшэ, мэдэһэн, ойлгоһон юумэеэ нүхэдтөө хооржэжэ, зүбшэжэ ябадаг, хамтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Екатерина колхозой партийна организацида партиин гэшүүнэй кандидадта абахые гүйһан мэдүүлгэ баряа.

— Екатерина хадаа ажалдаа абьяастай, зондоо хүндэтэй хүн даа. Екатерина мэтэ басагад, хүбүүд лэ маанадай хүсэн гээшэл — гэжэ хуушанай коммунист нүхэр Цыбикжанов омогорхон хэлээ һэн.

Ц. ДУГАРОВ.

—◆—

Эрхирэгэй совхозой малша... мяха гүрэндэ тушаалгаар ... Үдын үйлэдбэриин управлени... ходо түрүү һуури эзэлдэг.

Мүнөө тус совхозой бүхы ... ниин һаалишад зуһаланда г... удэртөө үнеэдээ гурба һааг... бүриһөөнь дунда зэргээр 7—... хүрэтэр һү абана. Тиихэдэ дүй ... шэлтэй болоһон һаалишад Р... Мункуевна Дылыкова, Дул... Ширапсэнгеева гэгшэд 9—10 ... хүрэтэр һаана.

Тугалшан Зоя Языкова 50 ... даажа абаад, сүүдхэдэ, ... шэгнүүр 600—700 грамм ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. Языкова... харууһалжа байһан тугалнууд ... ногоон дээрэ бэлшэжэ ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

—◆—

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1964 оной майн 29.

БҮШМЭГ НОГООН ДОЛГИЛХОЛ

— Яахадаа һүн бага һаагданаб? Тэжээл хүрэнэгүй.

— Юундэ мяхан биратай абтанагүйб? Малаа таргалуулха аргагүйдэнэбди.

Юрэдөө адуу малай ашаг шэмэеэ тагаһанай гол шалтагаан тэжээл багаар бэлэдхэдэг ушар болоно гэжэ Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид хэлсэһээр үнинэй. Үнхөөр үбэлжэлгэдэ хэрэгтэй тэжээлэй миил 30—10 процентыень бэлэдхээд байхада хааһаа ехэ һүн, мяхан абтаха бэлэй.

Тиин энэ ажахы уһалагдадаг сабшалангаар угаа баян юм. Теэд тэрэнһээнь туһа нэмэри бага, нуга сабшалангай гектар бүриһөө оройдоо 5—6 центнер ногоон хуряагдадаг болошонхой.

Энэ ушарта юу хэлтэйб, ногооной ургаса 2—3 дахин ехэдхэхын тула ямар хэмжээнүүдые бэелүүлхэб гэжэ колхозой правлени, партком бодомжолжо үзөө һэн. Сабшалан түргөөр һайжаруулжа болохо байһыень колхозой түрүү луговодууд гаршалан харуулһаншье байна.

Эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл соргсолжо, бүгэдын шадабари болгохо, луговодуудай тусхай бригада байгуулха гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд шиидхээд, тэрэнииеударидахаар коммунист Цыретор Раднаевич Жамбаловые табиһан юм.

Луговодуудай бригадада 16 звено, хамта 36 хүн ажаллана. Тэдэнэрэй олонхинь хүдэлмэриин наһанһаа үнгэрһэн, пенсионернүүд.

Энэ бригадада 2303 гектар уһалагдадаг сабшалан даалгагданхай. Тэрэнһээ гадна үшөө 690 гектар уһалагдажа болохогүй сабшалан үгтэнхэй.

— Энэ жэлдэ сабшалангаа һайса шанаржуулжа, бүхыдөө адагынь 40 мянган центнер үбһэ абаха зорилготойбди. Энэмнай нёдондэнойхиһоо хоёр дахин ехэ болоно,— гэжэ бригадир мэдүүлбэ.

Тиихэ зуураа, колхозой луговодууд ажал ехэтэй хүдэлмэреэ оньһоорууулха, гаргаша багатайгаар хямда сэнтэй үбһэ ургуулха гэжэ оролдоно. Тэдэнэрэй тоолоһоной ёһоор центнер үбһэн 80 мүнгэнһөө ехэ байхагүйгөөр хараалагдана.

Луговодууд хэлэһэн үгэдөө эзэн боложо, угаа оролдосотойгоор ажаллажа байнхай. Республика дотор соносхогдоһон һарын турша тэдэнэр сабшалан дээрэ 4700 тонно наг шэбхэ гаргажа, 300 гектар дээрэ тараагаа. Хабарай һайрам хэрэглэжэ, 350 гектар сабшалан үндэлүүлээ. Бусад сабшалангаа мүнөө ханаабаар ерэһэн уһаар шииггүүлжэ байнхай.

Сабшалан уһалалгадаа тэдэнэр эртээнһээ бэлдэһэн байха юм. Бүхы дээрэ 31500 метр утатай һубаг татажа, гол ханааб дээгүүр уһа ехэ багаар табиха 25 түхеэрэлгэ бариһан байна. 222 гектар сабшалан шулууһаа сэбэрлэгдээ.

Колхозой луговодууд гансахан хуушан сабшалангаа харууһалхынгаа жуугаар үнинэй орхигдошоһон нуга газарые уһалжа, үтэгжүүлжэ, сабшалан болгоно. Полиин захаархи, жалга соогуурхи сабшагдамаар газарые бүридхэлдэ абажа, мүн лэ тэндэ ногоо һайнаар ургуулха зорилготой.

— Нэгэшье гектар сабшалан харганаа бороложодо дарагдаха ёһогүй, бүхыдөө сабшагдаха зэргэтэй,— гэжэ луговодууд хөөрэлдэнэ.

Жэшээнь, Мархаашкын Жалга гэжэ газарта 25 гектар сабшалан шулуу, бургааһанһаа сэбэрлэгдэжэ, хоёр удаа уһалагдаад байнхай.

— Энээхэн газарһаа адагынь 300 центнер үбһэ абахабди. Энэмнай социалис уялгаяа дүүргэхэдэмнай бага һал нэмэри болохо бшуу,— гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

Урдань хэрэглэгдээгүй байһан газар харууһалжа, Урда Тохой гэжэ газарта 25 га, Бургаастайда — 50 гектар, Зүйдэ —80 га, хамтадаа 200 гектар сабшалангай газар энэ ... нэмэбэ.

Сабшалан ургэдхэхэ талаар ... зой дүршэлтэй луговодууд Ц. ... жинов, А. А. Ефимов, Е. ... Д-Д. Жапов болон бусад эдэбхи... хэл гаргаһан байна.

Мүнөө үедэ луговодууд сабш... гаа хоёрдохёо уһалжа байн... рэнэй һүүлээр минеральна үтэг... гэ тараагаад, гурбадахяа уһал... тэдэнэр шиидэнхэй.

Луговодуудай бригада өөһэ... дынгөө туршалгын бишыхан г... юм. Тэрэнэйнгээ 5 гектарта ... дэ шулуу нүүрһэнэй үйрхэйе ... тай уһанда холижо үтэгжү... байна. Хэрбээ энээнэй һайн ба... тэдэнэр ерэхэ жэлдэ энэ арга... үргэнөөр хэрэглэхээр хараална...

Артелиин үргэн нуга саб... дээрэ ногоон үдхэнөөр гаража... һаяар тэндэ элдэб үнгын се... яларжа, бүшмэг ногоон долги... гээшэ.

З. СИБИРЦ...
манай тусхай ко...

нарай 5-дахи
...дые угтуулан

ҺУРАЛСАЛ, ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ АЖАЛТАЙ НЯГТА ХОЛБООТОЙ

...а оной июниин эсэс багаар ...ын багшанарай 5-дахи ...рэгдэхэнь.

...манай залуу үетэниие оло-...хинүүдэй болон гэр бү-...өө хүмүүжүүлхэ, һурагша-...унис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ ...нуудай, гэр бүлын үүргэ ...хэ, һургуулинуудай ком-... болон пионернүүдэй орга-...удай хүдэлмэриие саашадань ...лха, һурагшадые эстетиче-...ар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ...турын, творческо организа-...й нүлөө дээшэлүүлхэ, хуу-...а гүйсөөгүй үхибүүдэй дун-... журам эбдэхэ ябадалые зай-...мжээнүүд тухай, мүн бусад ...уудые зүбшэн хэлсэхэ юм. ...ые хүмүүжүүлхэ асуудал-... хамта 100 гаран элидхэл ... делегадууд зүбшэхэ байна. ...н манай залуу үетэниие һур-...үүжүүлхэ талаар эрхим һайн ...нуудай, түрэлхидэй, нии-...л культурын эмхи зургаа-... болон захиргаануудай дүй ... согсологдохо, тараагдаха

...ын хүдэлмэридэ багшанар, ...үлэгшэд, ахалагша пионер-...үүд, библиотекын хүдэлмэри-... классуудые даагшад, һур-...дые эрхилэгшэдһээ гадна, ... түрэлхидэй комитедүүдэй, ...үлэй соведүүдэй гэшүүд бо-...лбэрилэгшэд, дээдэ һургуу-... багшанар, соёл культурын ...рганизуудай болон творческо ...цинуудай хүдэлмэрилэгшэд, ..., советскэ, комсомолой, ...ай болон ажахын орга-... хүдэлмэрилэгшэд, тобшоор ... олониитын олон түлөөлэг-...эдын хүдэлмэридэ хабаадал-... юм.

...адаа республикын багшана-...ниитын түлөөлэгшэдэй үргэн ... болохо. Мүнөө энэ съездэ ...ы ябажа, республикын һур-...удта хүмүүжүүлгын хүдэлмэ-...лээд шангадуулжа эхилээ. ...э талаар һургуулинуудта ни-...н хэмжээнүүд, шэнэ арга ме-...олдожо, үхибүүд, залуушуу-...үүжүүлгэдэ ашата һайхан ... үзүүлнэ. Хүмүүжүүлгын хү-...ин энэ шэнэ онол аргануудые, ...шалые согсололгодо, мүн ду-...дануудые элирүүлжэ, түргөөр ...а хэмжээнүүдые абалгада ... гол анхарал хандуулагдаха.

... эдир халаан болохо һураг-... һургаха, хүмүүжүүлгэдэ, һур-...үүд болон гэгээрэлэй органуу-...дэлмэриие һайжаруулгада, ...дые коммунис ёһоор хүмүү-...дэ олониитын эмхинүүдэй бо-...рэлхидэй үүргые дээшэлүүл-... ехэ удха шанартай хуралдаае ...ээшэ арадай гэгээрэлэй бүхы ...рилэгшэдэй, олониитын эм-...й зорилго болоно.

Ажабайдалтай һургуулиин хүдэлмэриие нягта холбоотой болгохо гэһэн Хуулиин гараһанһаа хойшонхи үе соо республикымнай һургуулиинхид бага бэшэ амжалта туйлаа. Һургуулидахи һуралсалай болон хүмүүжүүлгын гуримые һэльбэн шэнэлхэ талаар арадай гэгээрэлэй органууд, һургуулинууд, багшанар, партийна, советскэ органуудай хүтэлбэри доро ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлээ.

Һаяхан Улаан-Үдэ городто болоһон түрэлхидэй конференци энээн тухай эли тодо жэшээ харуулжа үгөө. ЛВРЗ-гэй локомотив суглуулдаг цехэй коллектив № 42 һургуулиин 15 классые шефтээ абанхай. Энэ цехэй болон һургуулиин коллективүүдэй хани барисаан гурбадахи жэлэй үргэлжэлһөөр, тиин тэрэнэй аша үрэнь ехэ. Мүн эндэ ганса энэ цех иимээр хүдэлнэ бэшэ. Железнодорожно районой һургуулинуудтай ЛВРЗ-гэй коллективэй байгуулһан холбоо барисаан һургаал абамаар заншал боложо байнхай. Энээнэй гол шухала зүйл гэхэдэ, үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха һайн гурим тогтоо.

Мүнөө районой 7 мянган һурагшадтай 6 һургуули эндэхи хүдэлмэришэн ангитай үдэр бүриин холбоо барисаатай юм, тиин һуралсалдаа муу бэшэ амжалта туйлана. Үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ олониитын эмхинүүд — эхэнэрнүүдэй соведүүд, үхибүүдэй комнатанууд, пионернүүдэй штабууд, мүн тусхайта байгуулһан заводой комисси эдэбхитэйгээр хабаадана. Үхибүүд заводойнгоо коллективэй, хүдэлмэришэн ангиин, аха нүхэдэйнгөө дайшалхы болон ажалай амжалтануудаар омогорхон, ажалда дуратайгаар, хүдэлмэришэн ангиин нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахаар хүмүүжүүлэгдэнэ.

Улаан-Үдын № 29 һургуулиин багшанар түрэлхидтэй нягта холбоо барисаа байгуулха талаар һайн дүршэлтэй болонхой. Тэрэшэлэн, Шахтын дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад коммунис ажалай бригадануудтай үнинэй хани барисаатай юм.

Улаан-Үдэ, Гусиноозерск городуудта, Кабанскын, Түнхэнэй, Хориин, Баргажанай аймагуудта коммунистнууд, комсомолшууд, түрэлхидэй комитедүүд тус тус һурагшадые шефтээ абажа, хүмүүжүүлхэ уялга бэе дээрээ абанхай. Энэнь ехэл һайшаамаар хэрэг болоно.

Һургуулидань, мүн гэр бүлэдэньшье үхибүүдые хүмүүжүүлжэ байха бусад олон шэнэ онол аргануудые дурдамаар. Түрэлхидэй удэшэ, эсэгэнэрэй соведууд, һонирхолтой уулзалгын клубууд, үхибүүдэй кинотеатрнууд, үхибүүдэй амаралтын үдэшэнүүд, элүүр энхын үдэр, элдэб янзын кружогууд болон музейнүүд, үхибүүдэй аяншалга — эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд үхибүүдые зүб ёһоор хүмүүжүүлгэдэ тон ехэ нүлөөтэй боложо байна.

Үхибүүдэй коллективүүдые бэхижүүлхэ талаар Сэлэнгын дунда һургуулиин (директорынь нүхэр А. А. Качин) дүршэл ехэ удха шанартай. Эндэ түрүүшын ба һүүлшын хонхын утреннигүүд, хабарай заншалта һайндэрнүүд, «һургуулиингаа нэрэ хүндые» дээрэ үргэн ябаха гэһэн баяр ёһолол эмхитэй гуримтайгаар үнгэрдэг болоо. Кабанскын дунда һургуулида нёдондо жэлһээ «соёлой добтолгын» һайндэр үнгэргэгдэдэг болоо, искусствада дуратайшуулай театр хүдэлнэ. Тиихэдэ манай интернат-һургуулинуудта дуунай һайндэр, уран һайханай самодеятельностиин кружогуудай конкурснууд, концертнүүд, олимпиаданууд, спортын элдэб янзын мүрысөөн, һургуулиин ургасын һайндэр, һургуулиа дүүргэгшэдэй вечернүүд болон суглаанууд үргэнөөр нэбтэржэ байнхай.

Промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэритэй танилсаха, һурагшадые иимэ ажалда дүршүүлхэ хэрэг олон һургуулинуудта муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Үхибүүдэй һуралсалые, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар эдэ түрүүшын амжалта тэмдэглэхэ зуураа, дутуу дундануд тухай хэлэнгүй гаража болохогүй байна.

Һуралсалые ажалтай нягта холбоотойгоор ябуулха, үхибүүдые физическэ, эстетическэ болон абари зангай талаар хүмүүжүүлхэ хэмжээнүүд олон һургуулинуудта үрэ дүнгөө ушөөл хүсэд дүүрэнээр харуулдаггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Һуралсал хүмүүжүүлгэ хоёрой хоорондохи таһалдал, һургуули гэр бүлэ хоёрой, һургуулинууд ажалшадай коллективууд хоёрой хоорондохи холбоо барисаанай үшөөл һула байһан ушар, комсомолой болон пионернүүдэй организацинуудай үүргэ болон зорилгые тоохогүй ябадал, һуралсалай болон хүмүүжүүлгын ашагтай һайн гуримай һургуули бүхэндэ хүсэдөөр тогтонижоогүй байһан ушар манай залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үшөөл ехэ һаад тойбо татажа байһаниинь ойлгосотой. Мүн һургуулиин багшанарайшье, олониитын эмхинүүдэйшье хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдал бии гээшэ. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ёһотодыгээр хандаха ушарай байһые олон баримта гэршэлнэ. Һурагшадай бэеэ муугаар абажа ябаха, ниитын гуримые эбдэхэ, улүүдэхэдээ гэмтэ ябадалшье хэхэ ушар үзэгдэнэ бшуу. Каменскын дунда һургуулида, Тарбагатайн, Аргадын һургуулинуудташье тохёолдоһон тааруугай ябадалнууд хүмүүжүүлгын лэ хүдэлмэриин һулаһаа шалтагалаа.

Тиимэһээ хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые түргөөр усадхаха хэрэг бүхы һургуулинуудай, багшанарай, олониитын эмхинүүдэй шухалын шухала зорилго болоно.

Коммунис үзэл бодолтой хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ бүхы арадай, бүхы партиин хэрэг. Эгээл тиимэһээ эндэ эмхидхэлэй хүдэлмэри гол шухала удха шанартай болоно. Һурагша бүхэнтэй, гэр бүлэ бүхэнтэй хүдэлхэ — иимэ зорилго һургуулинууд, олониитын эмхинүүд урдаа табиха байна. Ажалда дуратайгаар коллектив соо, коммунизмын үзэл бодолоор үхибүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ бүхы багшанарай, бүхы түрэлхидэй, бүхы олониитын эмхинүүдэй уг зорилго болоно.

5-дахи съездээ бэлэдхэхэ зуураа, манай багшанар, түрэлхид һуралсалай жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхэ, һуралсалай шэнэ жэлдэ һайн бэлэдхэл эмхидхэхэ ёһотой.

С. ДУГАРОВ,
Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министр.

А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ 153-дахи дунда һургуулиин Интернациональна клубай гэшүүд (Киев) Советскэ Союзай бүхы республикануудай һурагшанартай, мүн Кубын, Венгриин, ГДР-эй, Чехословакиин болон бусад оронуудай пионернүүдтэй холбоо байгуулһан юм. Зураг дээрэ: 3-дахи классай һурагша Саша Гайдаенко (дундань), тэрэнэй нүхэд Венгриин һурагшадта бэшэг бэшэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойдо

ЭДЭНЭРЭЙ НЭРЭ МАРТАГДАШАГҮЙ

Мүнөө сагайнгаа гэрэлтэ һайхан байдалай һалбаран мандаха бүри энэ зол жаргалаймнай түлөө тэмсэлэй ангиин байлдаанай хатуу шанга үедэ ами бэеэ хайрлангүй бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа гаргаһан нүхэдөө дурдан домоглохо хүсэл түрэдэг гээшэ.

Байгалай үмэнэ арадай засаг бодхолсожо, Соведүүдые бэхижүүлэлсэһэн, коллективизаци эмхидхэлсэһэн алдар габьяатан Баргажанай аймагта олон юм. Тэдэнэрэй дундаһаа Баян Голой арадай багша Ринчин Тубчинов Баргажан нютагта, буряад зоной дунда совет засаг тогтоогшодой нэгэн гэжэ суурхуулдаг.

Ринчин Тубчинов эдир наһанһаа, үшөө Эрхүүгэй багшанарай семинарта һуража байхадаа тэндэхи большевистскэ подпольно организацитай нягта барисаатай байһан. 1916 ондо түрэл нютагаа, Баян Голоо ерээд, Ринчин Тубчинов тэндээ түрүүшын һургуули нээгээ һэн. Нютагай зоной зөөреэр тэрэ һургуули тогтоогдоһон, тиигэжэ дунда шадалтай, үгытэй айлай 50 үхибүүд эрдэмэй дээжэ «А» үзэг таниха боложо эхилһэн байна. Эрдэм һургаалгүй барга зониие дарлахада, барлаг болгоходо гэнэн гэжэ бододог байһан баяшуул үгытэйшүүлые өөгшөөһэн багшын хойноһоо орожо, хорлохо гэжэ хэды дахин һэдэһэн. Теэд ажалша ниитэ зонтой ами нэгэн байһан багшын зориг хүсэлые мохоожо бирагдаагүй һэн.

Февралиин революциин һүүлээр арадай багша Ринчин Тубчинов илангаяа эдэбхитэйгээр гэгээрэл болбосоролой, ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэн зоной дунда ябуулжа эхилээ. Тиихэдээ түрүүшын дэлхэйн дайнай ородой фронтын арын хүдэлмэридэ ябаһанаа, хаанай унахада нютагаа бусажа ерэһэн буряадуудта түшэглэн, Ринчин Тубчинов большевигүүдэй үзэл сурталжиирэй зондо ойлгуулха гэжэ ехэхэн оролдолго гаргаа. Тэрэнэй үүсхэлээр Баян Голдо арадай байшан тогтоогдожо, тэндэ политическэ, гэгээрэл-болбосоролой асуудалаар элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг болоо һэн.

Бүмбэрсэг дэлхэйе зэдэлгэһэн һүрэтэ «Авророын» сууряан Баргажанда соностобо. 1918 оной январьда Ринчин Тубчинов Баргажанай буряад зоной түрүүшын ревком тогтоожо, тэрэнэй ударидагшаар һунгагдаба. Арадай энэ революционно засаг удаан болонгүй семеновско сэрэгүүдээр дайшалагдан унагаагдаад, эдэбхитэдынь нюуса байдалда орожо, нүхэр Тубчиновай ударидалга доро революционно тэмсэлээ үргэлжэлүүлээ һэн. Тэбхэр хоёр жэлэй шанга тэмсэлэй удаа, 1920 оной январиин 13-най һүни Баргажан тосхондо һүүлшын байлдаан боложо, Семеновой бандинууд, тэдэнэртэй үгсэһэн нютагай баяшуул уй бута сохюулжа, улэгдэлнүүдынь Баргажанһаа зугадаха баатай болобо. Ринчин Тубчинов нютагайнгаа эдэбхитэдтэй хамта уездын сэрэгэй-революционно комитет байгуулаад, тэрэнэй засаг захиргааниие бүхы Баргажанай һуурин тосхонуудта, нютаг айлнуудта дэлгэрүүлхэ гэжэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулба. Тиихэдээ залуу буряадуудһаа тусгаар дружина байгуулжа, Ринчин Тубчинов революционно олон хэмжээ ябуулгануудые тэдэнэрэй хүсөөр бэелүүлдэг байгаа. Энээн тушаа нэгэ баримта дурдабал, партизануудай отрядые хангахын тула эдэ дружинигууд хэдыхэн үдэрэй туршада ажалшан зонһоо үргэл эрижэ, 300 мянган түхэриг мүнгэ, 180 пүүд мяха, 97 даха суглуулһан байна.

Ринчин Тубчинов 1920 оной июль һарада арадай этигэмжэтэдэй аймагай нэгэдэхи съезд дээрэ аймагай арадай революционно комитедэй (нарревкомой) түрүүлэгшээр нэгэн дуугаар һунгагдаа бэлэй. Иигэжэ зохёохы амгалан байдалай тогтожо эхилхэдэ Ринчин Тубчинов ажахые эмхидхэн ударидаха ехэ бэлиг шадабаритай байһанаа харуулаа. Тэрэнэй дурадхалаар аймаг соо эгээ түрүүшын товарищество эмхидхэгдэжэ, газар уһалууриин ажал малшад, таряашадай хамтын хүсөөр хэгдэжэ захалаа һэн. Тиигэжэ мелиоративна товариществын аша туһаар Караликска уһалууриин һубаг ханаабууд баригдажа, хоёр мянган гектар газар уһалагдадаг болоо һэн.

Ангиин тэмсэлэй шэрүүн шанга хаһада бэеэ гамгүй ябажа, үлбэр болоһон дээрэһээ нүхэр Ринчин Тубчинов 1925 ондо, залуу наһандаа, оройдоол 27-тойдоо наһа барашаһан юм.

Баргажанай нютагай түрүүшын большевигүүдэй зэргэдэ нүхэр Буда Сангадиин нэрэ мүн лэ дурдагдана, тэрэнэй хэһэн хэрэг баһал бага бэшэ юм. Буда Сангадиин үшөө 17 наһатайдаа, Жердовско хүдөө ажахын һургуулида һуража байхадаа революционно хүдэлөөндэ хамжадаг байһан. Марксизмын үзэл суртал ажалшадай дунда дэлгэрүүлһэнэйнгээ түлөө полициин хиналтада орожо, нүхэр Сангадиин һургууляа дүүргэнгүй түрэл Баргажанаа бусаад байтарнь, уданшьегүй Октябриин революци илаба. Нютагтаа революци удха тухай хүн зондо идхажа, баяшуул кулагуудтай эрид тэмсэжэ, Буда Сангадиин ажалшадай дунда тон хүндэтэй боложо, 1918 оной июньдэ Забайкалиин Соведүүдэй нэгэдэхи съездэ хабаадалсаа.

Байгалай үмэнэдэхи граждан дайнай үедэ Буда Сангадиин арадай-революционно сэрэгтэ алба хэжэ, бэлигтэй, зоригтой командир байһанаа элишэлэн харуулаа. Морин сэрэгэй отрядые командалжа, нүхэр Сангадиин полковник Дугановай дээрмэшэ сэрэгшэдые уй бута сохёо һэн.

Эмхидхэлшын тон ехэ бэлиг шадабаритай Буда Сангадиин колхоз байгуулалтын жэлнүүдтэ Баргажанай аймаг эгээл түрүүшын «Арбижал» гэжэ хүдөө ажахын коммуна байгуулаа. Тэрэнь һүүлэй һүүлдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель боложо, томо ниитын ажахы болон хүгжөө. Нүхэр Буда Сангадиин 1934 ондо наһа бараа һэн.

Эдэ хоёр Баргажан хүбүүдэй — нютагай түрүүшын буряад коммунистнууд, комсомолой ячейкэнүүдэй анха түрүүшын эмхидхэгшэдэй — иигэжэ арад түмэнэй аша туһын түлөө шан зориттойгоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаһыень, тэмсэһыень тобшо тэдыгээр тэмдэглэбэб. Тэдэнэрэй алдарта һайхан хэрэгынь, алдар нэрэнь хэдыдэшье мартагдахагүй.

С. КОНОВАЛОВ.

Социалис оронуудаар

ХИМИИН ҮШӨӨ НЭГЭ ЗАВОД

...ачанска округой Чирен тос-...о дүтэхэнэ байгаалиин га-... баян газар олдобо. Болгариин ...тельствын шиидхэбэреэр энэ ...химиин промышленностьда хэ-...гдэдэг болохо юм. Минераль-...ягжүүлгэ үйлэдбэрилдэг за-... барилта һаяар эндэ эхил-... Советскэ Союзай туһаламжатай бодхоогдохо химиин промыш-...стиин шэнэ предприяти ... оной һүүлшын хахадта ...алгада оруулагдаха байна. ...авод арадай ажахыда жэл ... 400 мянган тонно аммиаг ... болохо.

...с завод автомадаар зэбсэг-...гдэхэ, үйлэдбэринь үргэнөөр ...орруулагдаха юм. Мүнөө ... бии байһан предприятинуу-...аа хоёр дахин шахуу хям-...тэй продукци эндэ абтадаг ...о.

...э химиин үшөө нэгэ заводой ...алгада оруулагдахада Бол-... хүдөө ажахы хэрэгтэй хэм-..., эрхим шанартай үтэг-...ээр хангагдаха байна.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЭ МАШИНАНУУД

...ране городой машина бү-...н заводто «СКНБ-4» гэжэ ... һуулгадаг машинануудые ... гаргажа эхилээ. Жэлэй ...рэтэр тус завод Советскэ ... захилаар 1000 иимэ ма-... бүтээжэ гаргаха юм.

...СКНБ-4» гэжэ машина овощ ...ха, тамхи тариха хүшэр ... ажалнуудта хэрэглэгдэдэг.

...э хүдэлмэри дүүргэдэг ...21» гэжэ туршалгын 3 маши-...дэ бүтээн гаргагдаа. Тус ма-... туршалгын үедэ һайн дүн-...е харуулаа. Энэ машина ур-...уудые һуулгаад, тэрэ да-...алха тусхай түхеэрэлгэтэй

...оһо сэбэрлэдэг «ЗМБ-20» ... шэнэ машина Болгариин хү-...ахын машина бүтээгшэд зо-... Тэрэнэй һагшуурынь хаб-... бэшэ, харин түхэреэн юм. ...эгдэһэн ороохо машина ...шаалха түхеэрэлгэ бии. ... машина час соо 20 тонно ... сэбэрлэхэ аргатай. Орой-... 2 хүн машинада хүдэлдэг.

...ЭДЭНЬ ОНЬҺОЖОРУУЛХА ЗАМААР

...дөө ажахые үргэлжэдэнь ...оруулхын түлөө хүдэлөөн ... Болгариин хүдөө нютагуу-...ажалшадай дунда үргэнөөр ...нэ. Видинскэ округой Брего-...зоной газар ажалай коопера-... ажахын тракторна бригада-... бригадир Мирон Брезоев энэ хүдэлөөнэй эхи табиһан юм. Тэрэнэй нэрэ ороной хүдөө ажахын бүхы ажалшадта һайса мэдээжэ болонхой. Хүдөө ажахые оньһоруулха, электрифицировэлхэ институдай мэргэжэлтэдэй туһаламжаар Брезоевой бригада тарилгын сеялкэнүүдые һэльбэн шэнэдхээ. 3, 6 метр үргэн абасатай сеялкые 5, 4 метр хүрэтэр үргэдхэһэн байгаа. Энээнэй ашаар үдэр бүри 150 декар газарай орондо 500 декар газарта кукуруза болон наран сэсэг тарижа, энэ сэнтэй ургамалнуудые болзорһоонь нилээд урид тарижа дүүргэбэ. Гадна, 240 часай орондо 132 час соо эртын борнойлго хэжэ, 1200 часай орондо 528 час соо культиваци хээ.

ЦЕМЕНТНЭ ЗАВОДУУДТА ХЭРЭГЛЭГДЭДЭГ ЭЛЕКТРОФИЛЬТРНҮҮД

Республика дотороо эгээн томо Вильгельм Пигэй нэрэмжэтэ заводой мэргэжэлтэд урдань агаарта үлеэгдэн сасарагдадаг байһан цементын тооһые тогтоон барижа абаха түхеэрэлгэ хэхэ гэжэ оролдодог байгаа. Инженернүүд П. Петков болон Н. Филев энэ асуудалые амжалтатайгаар шиидхэбэ. Эдэнэр Болгарида түрүүшын электрофильтр ухаалан зохёогоо. Энээнэй ашаар 360 мянган лев мүнгэ алмагдаха аргатай болоо. Мүн урдань агаарта абтажа байһан 12 мянган тонно цемент нэмэлтэ болгон абтадаг болобо. Урдань электрофильтрнүүдые хари гүрэнүүдһээ худалдажа абадаг байһан юм.

К. Орлова,
ТАСС-ай корр.

Софи.

Шэнэ арга боломжо

Чехословакиин хүдөө ажахын кооперативуудай һаяхан болоһон VI-дахи съездэ СССР-эй хүдөө ажахын министр И. П. Воловченко хабаадалсаа. Урдын солдат, 19 жэлэй үеэр советскэ танково дүрбэдэхи армиин зэргэдэ ябажа сэрэглэһэн, буһалгаалан бодогшо Прагада туһалһан, мүнөө СССР-эй хүдөө ажахые хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн И. П. Воловченко журналистнуудые ехээр һонирхуулаа. Пресс-конференци дээрэ иимэ нэгэ асуудал табигдаһан юм: түсэблэлгын талаар колхозуудта ехэ эрхэ угтэһэн тухай Та юун гэжэ һананат? Энэ асуудалда совет айлшан мэргэн харюу үгэһэн байна. «Түсэблэлгын талаар бүдүүлиг арга методүүдэй тохёолдоходо, манай партиин Центральна Комитет энэ хэрэгые гуримшуулха ушартай болоо һэн. Үйлэдбэреэ хайшан гэжэ эмхидхэхэ, продукци абаха түсэбөө ямар аргаар дүүргэхэ тухайдаа колхознигууд хэнһээшье дээрэ мэдэхэ байна бшуу»...

Хүдөө ажахын кооперативуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ, эрхые үргэдхэхэ, материальна урмашуулга бэелүүлхэ тухай съезд дээрэ үгэ хэлэгшэд онсо тэмдэглэһэн байна. Эдэ бүгэдэ нэн түрүүн түсэблэлгэһөө болоно ха юм.

Гүрэнэй область болон районуудай олон жэлэй түсэб табилгада ехэхэн анхарал хандуулагдана. «Ямаршье ургамалда, адууһа малда таарамжатай байхаар хүдөө ажахынгаа үйлэдбэри хүгжөөхэ зэргэтэйбди,— гэжэ ЧССР-эй хүдөө ажахын министр Иржи Буриан элидхэл соогоо тэмдэглэбэ. Республикын хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые нютагай байдалда тааруулжа, экономическа талаарнь зүбөөр хэрэглэхэ тухай эндэ хэлсэгдэһэн байна.

Хүдөө ажахын кооперативуудые тусхай шэглэлтэй болгохо гээшэ тэдэнэй хүгжэлтын тон зүб зам болоно. Энээн тухай съезд дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд барандаа тэмдэглэһэн байха юм. Манай ажахы мал тарглуулдаг мэргэжэл һунгаан абаад, газарайнгаа 100 гектар бүридэ 147 толгой адууһа мал баридаг болообди,— гэжэ Белицедэхи кооперативай түрүүлэгшэ Штепан Дубный хөөрэбэ. Тэдэнэй хүршэ Красно нютагай кооператив һүү һаалиин мэргэжэлтэй болонхой.

«Танай съезд гансашье хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй съезд бэшэ, мүн экономистнуудай, политигуудай, үйлэдбэри эрхилэгшэдэй съезд болоно гэжэ ЧССР-эй Президент, Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь А. Новотный съезд дээрэ хэлээ. Таанад, таряашадай кооперативуудай түлөөлэгшэд хадаа политическэ, экономическа, суртал бодолой асуудалнуудаар үгэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйт».

Социалис Чехословакиин хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ съездын шиидхэбэринүүд шэнэ арга боломжо заажа үгөө.

Имрих РУБИК.
(АПН).

Прага.

М. И. Калининай нэрэмжэтэ текстильнэ фабрикын (Москва) суута хүдэлмэрилэгшэ Е. Д. Давыдова Чехословакиин Тренчин городой «Мерина» гэжэ предприятиин ноохо ээрэгшэдтэ айлшалжа ерээ. Е. Давыдова тэндэхи үйлэдбэритэй танилсаад, өөрынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгөө. Зураг дээрэ: Е. Д. Давыдова утаһа холбохо арга харуулжа байна.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

АТЕИСТНҮҮДЭЙ СЕМИНАР ДҮҮРЭБЭ

Россин федерациин «Знани» бүлгэмэй Улаан-Үдэдэ зарлаһан атеист-лекторнуудай семинар табан үдэр соо боложо дүүрэбэ.

Москваһаа, Эрхүүһээ ерэһэн эрдэмтэд-атеистнүүд, Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэд буддын-ламын шажанай суртал, бөөгэй мүргэлые шүүмжэлһэн элидхэлнүүдые семинар дээрэ хэлэһэн байна. Мүн Хальмагай, Тувын автономито республиканудай, Красноярска хизаарай Хакассиин автономито областиин, Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын, Шэтын областиин Агын буряадай национальна округуудай түлөөлэгшэд атеизмын хүдэлмэри ябуулдаг дүй дүршэл тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэһэн байна.

Түрүүшын хоёр үдэр соо семинарта хабаадагшад эрдэмтэдэй элидхэлнүүдые шагнаһан байна. Научна үзэл сурталай үндэһөөр хүмүүжүүлхэ, атеизмын талаар болбосоруулха тухай түүхын эрдэмэй кандидат **Р. Е. Пубаев**, «Коммунизм ба шажан мүргэл тухай» философиин эрдэмэй кандидат **Н. А. Решетников** (Эрхүү) элидхэлнүүдые хэбэ.

Эдээнэй һүүлээр семинарта хабаадагшад дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ. Хальмагай АССР-эй түлөөлэгшэ, «Знани» бүлгэмэй харюусалгата секретарь нүхэр **Картышев**, Шэтын областиин делегациие толгойлогшо, КПСС-эй Агын окружкомой секретарь нүхэр **Н. Жугдурова**, Түнхэнэй аймагһаа ерэһэн багша нүхэр **Б. Цыденов**, «Знани» бүлгэмэй Хяагтын отделениин атеизмын секциие ударидагша нүхэр **Сурмач**, багша **А. Аюржанаев** (Хэжэнгэ), Усть-Ордын национальна округой хүдөөгэй лекторнүүдэй бүлэгые даагша нүхэр **Духаев** гэгшэд нютаг нютагтаа ябуулдаг хүдэлмэриингөө дүршэл, онол арга тухайда хэлэжэ үгэбэ.

Амаралтын үдэр семинарта хабаадагшад хизаар ороноо шэнжэлхэ музей орожо хараба. Үдэшэнинь оперо ба баледэй театрта оробо.

Эртэ урда сагай арадай һүзэгые буддын шажанда хэрэглэдэг тухай, хилын саанахи мүнөө үе сагай буддын шажан тухай түүхын эрдэмэй кандидадууд нүхэд **Г. Стратонович**, **С. Н. Арутюнов** гэгшэд (Москва), Сибирьтэхи мүнөө үе сагай бөөгэй мүргэл тухай Буряадай эрдэм шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **К. М. Михайлов**, буряадта ламын шажанай нэбтэрһэн тухай Буряадай эрдэм шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат нүхэр **К. М. Герасимова**, мүнөө үе сагтахи ламын шажан тухай нүхэр **Н. Л. Жуковская** (Москва) гэгшэдэй элидхэлнүүдые удаадахи хоёр үдэр соо шагнаһан байна. Научно-атеизмын талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хими хэрэглэхэ тухай Буряадай багшанарай институдай ахалагша багша нүхэр **И. П. Арский** хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань семинарта хабаадагшад дүй дүршэл тухайдаа дахин хөөрэлдэбэ. Тувын АССР-эй түлөөлэгшэ, уран зохёолшо **Сарыг-оол**, Агын национальна округой түлөөлэгшэ, уран зохёолшо **Ж. Балданжабон**, Усть-Ордын национальна округой КПСС-эй окружкомой соёл сурталай таһагые даагша нүхэр **Бадиев**, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радио, телевидениин комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Ц. Ц. Митыпов**, Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшо нүхэр **Г. Л. Санжиев** Тувын АССР-эй түлөөлэгшэ, эрдэмтэ **Биче-оол**, РСФСР-эй «Знани» бүлгэмэй түлөөлэгшэ **Н. Д. Горохова** гэгшэд үгэ хэлэбэ. Ажалшадые научна атеизмын талаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри улам шангадхаха шухала байһан тухай эдэнэр онсолон тэмдэглэбэ.

Һүүлдэнь семинар дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүэр **Д-Н. Т. Раднаев** үгэ хэлэһэн байна.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

Забһартай хана, заһабарилдаггүй комхоз

Закаменск городой Пионерскэ үйлсэдэ дүрбэ дүрбэн квартиратай гурбан гэр бии. Эдэ гэрнүүд табан жэлэй саада тээ баригдажа, ашаглалгада үгтөө бэлэй. Бидэнэр тус гэрнүүдтэ байра үгэхэдэнь ехэл баярлажа, уданшьегүй шэнэ байрадаа түбхинөө бэлэйбди.

Гэхэ зуура тэрэмнай досоогоо штукатурлагдаагүй байһан юм. Ханануудайнь һуужа, байрадаа ороһон хойнонь штукатурлахабди гэжэ эндэхи комхозой хүтэлбэрилэгшэд манине найдуулаа бэлэй. Тэрэ гэһээр нилээд саг үнгэрбэшье, заһабарилагшад манай иишэ нэгэшье зүглөөдүй байһаар. Мүнөө потолоогынь, хана булангуудынь забһартай болошонхой.

Иимэ тэсэшэгүй байдал тухайгаа комхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэдэ дахин һануулаа һэмди. Аймагай болон городой гүйсэдхэхэ комитедүүд энээн тухай мэдэхэ байха. Гэбэшье тэдэ зургаануудай нэгэниинье тус квартирнуудые заһаха һэдэлгэ гаргана гүй. Жэл бүри «намар болотор заһабарилхабди» гэжэ найдуулаад лэ үбэл болоһон хойно «танай гэрнүүдые заһабарилха гэжэ һомологдоһон мүнгэн ондоо юумэндэ гаргашалагдаа» гээд комхозой ноёд бидэниие һамааруулна.

Гэхэ зуура маанадтай зэргэлээ гэрнүүдтэ ажаһуудаг комхозой эрхилэгшын, аймгүйсэдкомой жолоошоной, прокуророй туһалагшын байранууд жэл бүри шахуу заһабарилһан байха юм.

Бусадыень хэзээ заһабарилжа, эндэ ажаһуудаг хүн зоной ажабайдалые һайжаруулха юм гэжэ комхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө үшөө дахин асуугдана.

И. МАКСИМОВ, Д. ЦЫБАНОВА, Ш. ШОЙДОРОВ, энэ гэртэ ажаһуудаг хүнүүд.

Хооһон гэр бэшэ, эмшэлэгшэ хэрэгтэй

Кабанскын районой Ранжурово тосхондо 200 гаран урхэтэ айл ажаһуудаг. Эндэмнай медпункт, нарайлалгын гэр бии аад, эмшэлэгшэ, фельдшер гэжэ байхагүй. Эндэһээ холошог оршодог Степной Дворец гэжэ һууринай фельдшер неделидэ хоёр дахин иишэ ерэжэ болодог нэрэтэй юм. Теэд үдэрөөр ябаһан эмшэлэгшэ тосхониие хангажа шаданагүй.

Ветеринарна хүдэлмэрилэгшэ эндэмнай баһа үгы. Энэнэй урда тэрэ нэгэ хүн эндэ ажаллагша һэн.

И. СОТНИЧ.

Генри УИНСТОН

ШЭНЭ ОБЩЕСТВЫН ХҮН*)

(ДҮРБЭДЭХИ БЭШЭГ)

Москвагай мэдээжэ барилгашан Геннадий Масленников намтай танилсахаяа хүсэнэ гэжэ Москваhаа минии мордохын урда тээ мэдээсээ hэн. Тиигэжэ золгоод, урда урдаhаа харан, хөөрэлдэжэ hуубади...

Энэ танил тухайдаа хэдэн үгэ хэлэе. Геннадий Масленников 35 тухай наhатай. Залуушье hаа, ехэ юумэ үзэhэн хүн. Дайнай урда тээ оройдоо хоёр класс дүүргээд, гурбадахидань орожо үрдеэд байгаа. 1941 оной августда гэр бүлөөрынь Киргизи худар нүүлгэжэ абаашаа бэлэй. Өөрынгөө, мүн үбшэн эхэеэ тэжээхын тула колхоздо ажаллажа ороо hэн. Олон янзын ажалда ябаад туршаа. Эрэшүүл бултадаа фронт мордошонхой, колхозой ажалые эхэнэрнүүд, үхибүүд лэ хэдэг байhан. 1943 ондо эхэнь наhа барашоо. Ори гансаараа, түрэлхидшье үгы, мэргэжэлшье үгы Геннадий үлэшэбэ. Гэбэшье эдир хүбүүндэ улад зон, айл аймагуудынь туhалаа. «Иимэ бэрхэтэй байдалда ороод байхадамни орхижорхёогүй» — гэжэ Геннадий хөөрэнэ.

Масленников 1946 ондо Москва ерэбэ. Гэртээ бусажа ябаhан солдадуудтай харгы руугаа золголдоо бэлэй. Нэгэ артиллерист сайтар угаажархиhан гимнастерко самсая Геннадида бэлэглэбэ. Тэрэ самса үмдэнхэй Геннадий хүбүүн Москвагай тормозной заводто ерээд, токариин шаби болон хүдэлжэ эхилhэн, хажуугаарнь үдэшын hургуулида hураhан байгаа.

Масленников иигэжэ хөөрэбэ:

— Манай завод гурбан халаанда ажалладаг, хүдэлмэришэд ехээр дутадаг hэн. Теэд hургуулида hуралсагшад эгээн түрүүшын халаанда ажалладаг байhан. Тиимэhээ hуралсахада таатай байдаг бэлэй. Эдихэ эдеэнэй талаар бэрхэшэг байбашье, үхибүүд тухай анхарал оролдолго гаргадаг hэн. Үрогой эхилхын урда тээ завтрак, саахар бидэндэ үгэгшэ бэлэй. Тиихэдэ саахар тон шухала зүйл байhан юм шуу. Энээхэн ушар юрыншье hаа, бүхэли наhан соом, сэдьхэл зүрхэндэмни хадагдашанхай.

Мүнөөнэй Россин туйлай бэрхэ барилгашадай нэгэн — Геннадий Масленниковай хэлэhэн эдэ үгэнүүдые юундэ эндэ hануулнабша гэхэдэ, ямаршье хүшэр сагта хүн тухай али зэргын ехэ анхарал оролдолго гаргагдадаг байhыень харуулхын тула hануулнаб. Тэрэ табадахи классые эрхим hайн сэгнэлтэтэйгээр, удаань зургаадахи класс дүүргээ. 1947 оной февральда ниислэл хотын барилгада хабаадалсахыень уряалан залуушуулда комсомол хандаhан байгаа. Тэрэ үедэ Масленников hайн мэргэжэлтэй, нормоёо хоёрhоо үлүү дахин дүүргэдэг, салин хүлhэ ехээр абадаг байhан мүртөө барилгашан болохо гэжэ шиидэhэн.

Тулиха ядахые үзэжэ, мэргэжэл шадабаритай болоhон аад, тэрээнээ орхихо, ондоо мэргэжэл олохо гэhэн хүнэй юундэ тиигэhыень ойлгожо ядаад, иигэжэ асуубаб:

— Туйлаhан бэлэн юумэеэ теэд орхёо гүт? — Тиигээ hэм,— гээд Масленников харюусаба.— Дайнай hүүлээр гэр байрын асуудал тон бэрхэтэй болоhон: ехэ hандарал тохёолдоhон, барилга ехээр хэгдэхэ болоhон байгаа. Барилгашадай олоор дутадаг дээрэhээ залуушуулда комсомол хандаhан юм... Би тэрэ шухала хэрэгэй хажуу тээ үлэжэ шадахагүй байшооб. Минии ядаад ябахада, оромни намда туhалаа ха юм. Орондоо минии хүдэлмэришэд хүдэр гарай хэрэгтэй болоод байхадань, би арсажа hууха аалби?

Хэдэн жэлhээ Геннадий тон бэрхэ барилгаша болоо hэн. Москвада суутай болоhон Песчаная үйлсые барилсаа. 1952 ондо Геннадий шулуушадай бригадир болгогдобо. Тэрээн тухай газетэнүүдтэ бэшэдэг болоhон, барилгын хүдэлмэришэдэй профсоюзай Центральна комитедэй президиумдэ hунгаhан юм.

Масленниковай бригада Москвагай барилгашадай дундаhаа түрүүшынхидэй тоодо коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байгаа. Энэ хүдэлөөнэй эхилхэhээ урид Геннадий бригада соогоо гансахан коммунист байhан. Мүнөө тэрэ бригадынхидай хахадынь шахуу — коммунистнууд. Эдэнэр бултадаа hурадаг, хамтадаа амардаг.

— Бүхы бригадаараа театрта оло дахин орообди. Оперодо ехэ дуратайбди,— гээд Масленников хөөрэнэ.

Геннадий — шэнэ түхэлэй хүдэлмэришэн: Совет ороной залуу үетэнэй түрүүшье, тиихынгээ хажуугаар юрыншье түлөөлэгшэ мүн. Тон даруу зантай хүн. Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ юунэй түлөө олгогдооб гэжэ асуухадамни:

— Ажалай түлөө,— гээд харюусаа hэн.

Теэд, тэрэнэй хэhэн ажал ехэ: бригадатаяа хамта олон гэр баринхай.

— Зуу гаран болоо ёhотой,— гээд Масленников хэлэнэ.

Барилгынгаа управлениин хүдэлмэришэдэй дунда Геннадий ехэ хүндэтэй. Москвагай Советдэй депутат болгожо hунгаа hэн.

— Яагаад юумэ бүхэниие хэжэ үрдинэбта? — гээд асуугаа hэм.

— Яахабши, теэд, үрдихэл хэрэгтэй ха юм. Үшөө барилгын техникумэй гурбадахи курсда hуранаб. Хоёр жэлhээ дүүргэхэб.

— Масленников hая эсэгэ болонхой,— гээд нэмэжэ хэлэхые хүсэнэб. Хоёр үхибүүдээрээ ехэ омогорходог, баясадаг.

— Ямар районhоо депутатадаар hунгагданхайбта? — гээд hонирхобоб.

— Минии өөрым барилсажа байhан районhоо — гэhэн харюу дуулабаб.

hунгагшад бүхыдөө тэрэнэй түлөө дуугаа үгөө. Энэншье ойлгосотой. Ажалша, даруу, hайн хүн. Депутадай уялга ямарнууд бэ, юу хэдэг бэ? Моссоведэй сесси бүхэн дээрэ шахуу гэр байрын барилга, түбхинэлгэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэдэг байхадань, тэдэ асуудалнуудые бэлдэхэ, зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байна бшуу. Бэшэшье ажал хэрэг байха.

Дунда зэргээр абабал, жэл соо Москвагай хахад миллион шахуу хүн зон шэнэ байрада ородог.

— Айл бүхэниие аминдаа байратай болгохо зорилго бидэ табинхайбди — гээд Масленников хөөрэнэ.

«Бидэ» гээшэнь — арад, Коммунис парти, Масленников бэеэрээ болоно юм.

Геннадиhаа тон hонин зүйл дуулажа абааб,— байра, уhа, зайн галай түлөө бүхы түлөөhэндэ совет бүлын салин хүлhэнэй табаад процентнь ошодог. Энээнhээ hайн hайхан юун байлтайб даа!

— Советскэ Союзай городуудта наймаалагшагүй магазинууд, нээгдэнхэй кондукторгүй автобус, троллейбусууд ябадаг гэжэ америкынхид мэдэдэг гү? — гээд Геннадий Масленников намhаа асууба. Геннадий манай штадуудта ябажа үзөөгүй хүн.

— Мэдэхэгүй хүнүүд үшөөл олон гээд hананаб,— гэбэб.

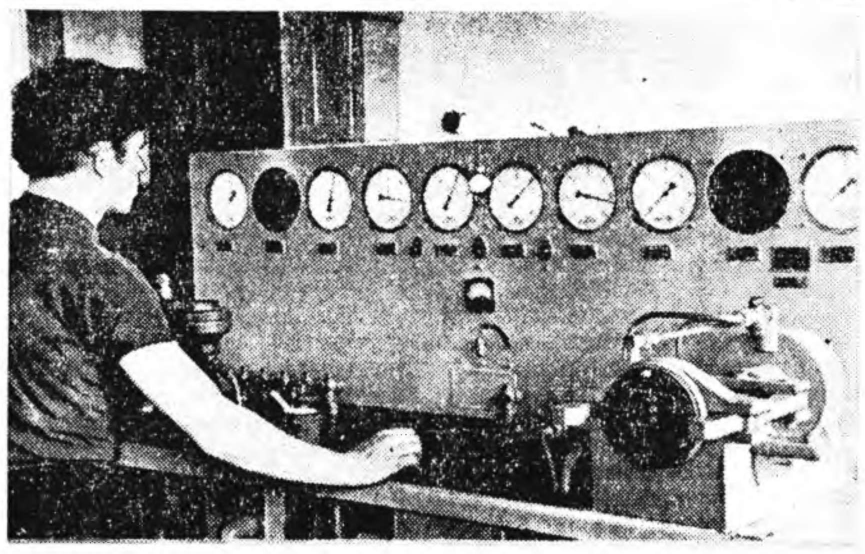
Шэнэ, коммунис общество байгуулагша — совет хүнүүдэй ажабайдал, ажа hуудалые америкынхидай хүсэд мэдэдэг болоо hаань hайн бэлэй.

(АПН).

(Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын майн 17, 20, 27-ной номернуудта)

Культурно-гэгээрэлэй училищиин hурагшад Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша Ок...никовай мастерской соо. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Улаан-Үдын вагонно депогой автоматическа хиналтын цех поезднуудай тормозной приборнуудые заhабарилан гаргадаг. Түс цех депогой эгээл харюусалгата цехынь болоно. Эндэ Алексей Афанасьевай бригада цех соогоо түрүү hуури эзэлдэг. Зураг дээрэ: бригадир А. Афанасьев. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хориhоо мэдээсэнэ

КУКОЛ ХАРУУЛДАГ ТЕАТР

Шэтын областиин кукол харуулдаг театр хориинхидые ехээр hонирхуулба. Илангаяа «Ореховый прутик» (hамарай мүшэрхэн) гэжэ зүжэг харагшадые гайхуулаа.

УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

Хоридо колхоз, совхозуудай барилгада хэрэглэгдэхэ материал — түмэр-бетон зүйл бүтээхэ завод баригдажа байна.

Гадна хамта дээрээ 144 байратай гурбан дабхар хоёр гэр ашаглалгада үгтэнхэй. Шэнэ гостиница, больница баригдажа эхилээ.

БОЛЗОРhОО УРИД

2-дохи барилгын монтажна управлениин коллектив барилгаар 1 hарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргээ. Бариhан гэрнүүдээ болзорhоонь урид ашаглалгада үгэжэ, түсэбhөө гадуур 877 квадратна метр талмайтай байра тушааба.

СЭНХИР ЭКРАНУУД ДЭЭРЭ

Үдын совхозой Дээдэ-Тайлсадахи 5-дахи фермын хүдэлмэришэд долоон хоногтоо 6 дахин теледамжуулга харадаг болоо. Багша Филиппов, тракторист Холмогоров, хүдэлмэришэн Худяков гэгшэд телевизор худалдажа абаба.

Н. ХАЗУЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ ГАЗЕТЫН мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи, хоёрдохи нюурнуудта: 1964 оной майн 27-до Москвагай радио, телевиденеэр нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэhэн үгэ. Джавахарлал Неругэй наhа бараhантай дашарамдуулан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй шаналалаа мэдүүлhэн тухай, мүн Индиин премьер-министр Дж. Неругэй хүдөөлэлгэдэ хабаадалсахаяа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. Н. Косыгинай Дели мордоhон тухай ТАСС-ай мэдээсэлнүүд толилогдоо. Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Калининай нэрэмжэтэ колхозhоо С. Васильевай «Механизатор — плантациин эзэн» гэhэн репортаж; «Түрэл орон доторнай» гэhэн рубрика доро ТАСС-ай информацинууд бии.

Гурбадахи хуудаhанда: респу... кын промышленностиин предпр... нуудай колхоз, совхозуудта ш... туhаламжа хүргэхэ арга ... жотой байhан тухай шухала асу... табигдана. «Хүдөөгэй клубууд... хэсоюзна харалга» гэhэн рубри... ро Хяагтын аймагай Юреэгэй ... турын байшангай директор А. ... новай статья дотор тус бай... хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэг ... хэлэгдэнэ; арадай универ... ректор, педагогикын эрдэмэй ка... дат Н. Карташов Горькиин нэр... тэ республиканска библиотеки... гэдэхи арадай университедэй ... мэри тухай бэшэhэн байна.

Дүрбэдэхи хуудаhанда ул... рондын байдалаар дэлхэйн олон... нуудhаа абтаhан мэдээсэлнүүд... гаали тухай, мүн бусад hонир... материал толилогдоо.

Студентнэрэй үдэшэ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр хирэ хирэ болоод лэ наада зугаа эмхидхэжэ, хэшээлэйнгээ hүүлээр сүлөөтэй сагаа зохид hайнаар үнгэргэжэ байдаг болонхой. hаяхан хари хэлэнэй факультедэй студентнэр сугларжа, үдэшэ үнгэргэбэ. Түс факультедэй үдэшэдэ уригдажа ерэhэн hургуулиин hурагшад, багшанар hонирхолтой хөөрөө, наада зугаа эмхидхээ.

Институдай хэлэ бэшэгэй болон түүхын факультедэй кафедрын багша Е. В. Баранникова Япони ошоhон тухайгаа hонирхолтойгоор хөөрэжэ, эндэ сугларагшадай анхаралые татаа. Удаань Улаан-Үдын хоёрдохи hургуулиин 3—4-дэхи классай hурагшад англи хэлэн дээрэ үльгэр, онтохонуудые хэлэжэ, бултанай зүгhөө hайшаал магтаалда хүртэбэ. Мүн англи... лэ шудалдаг отделениин студ... нэр Проценко, Чуреева, Б... гэгшэд Шекспир, Байроной шү... гүүдые уншаhан, шог зүга... хатарнуудые гүйсэдхэhэн, ду... нуудые ирагуу гоёор дуул... байна. Француз, немец хэлэ ... далагшад Ганеева, Намжил... Пильсуева, Гармаева гэгшэд ф... цуз арадай уянгата шог дуу, ... тар наада харуулhан, Гёте, Г... гэгшэдэй дулаатэ шүлэгүүд ... дээрэhээ зэдэлээ.

Ирагуу дуунай хүгжэм ... орой болотор зэдэлжэ, хаб... тунгалаг агаарта сууряатаба.

Е. РАДНАЕВ..., Э. ЦЫРЕНОВ...
багшанарай институд... студентн...

Джавахарлал Неру наhа бараба

ДЕЛИ, майн 27. (ТАСС). Мүнөөдэр нютагай сагаар 14 часта (Москвагай сагаар 11 час 30 минутада) Индиин гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, премьер министр Советскэ Союзай hайн хани Джавахарлал Неру 75-дахи наhандаа нүгшэбэ.

Булад, газарай баялиг ба хүндэ машина бүтээлгын министр Субраманиам энэ гашуудалта мэдээн тухайда Индиин парламентын Арадай палатын депутадуудта мэдээсэхэ зуураа, «Премьер-министрнай нүгшэбэ. Зула залирба!» гэжэ мэдүүлээ. Энэ мэдээсэл парламентын хоёр палатын депутадуудай дунда ехэ шаналал үүсхээд, сахилгаан мэтэ түргэнөөр ниислэл хотын бүхы зондо дуулдаба. Неругэй ажалладаг байhан байшангай урда олон мянган зон сугларжа, дуугай зогсобо. Индиин национальна конгресс гэжэ партиин съездын Бхубанесварда болохо үеэр, 1964 оной январьда иимэ аюулай болохо түрүүшын шэнжэ үзэгдөөшье hаа, мүнөө Джавахарлал Неругэй нүгшэhэн ушар бүхы зондо ехэ сошордолтой байгаа. Неру тиихэдэ хүндөөр үбшэлhэн дээрэhээ съездын хүдэлмэридэ хабаадажа шадаагүй юм. Гэбэшье тиигэhээр бэеынь элүүр заhаржа, үдэр бүриингөө ажал ябуулга хэхээр бусаад, гүрэнэй юрэнхы хэрэгүүдые эрхилжэ эхилhэн байгаа.

Майн 27-ной үглөөгүүр Индиин премьер-министрэй бэе гэнтэ муудаад, яаралтай хэмжээнүүд абтабашье, абаржа шадагдаагүй.

Кабинедэй тон үнинэй министр, дотоодын хэрэгүүдэй министр Гулзарилал Нанда правительствын толгойлогшын уялгые саг зуура даажа абаба.

Орон доторнь траур соносхогдоо. Дж. Неру майн 28-най үглөөгүүр хүдөөлүүлхэнь.

Г. Нандын мэдүүлгэ

ДЕЛИ майн 27. (ТАСС). Индиин республикын шэнээр томилогдоhон премьер-министр Гулзарилал Нанда майн 29-дэ конгрессэй парламентска фракциин гүйсэдкомой заседаниин болохо хүрэтэр өөhэдынгөө тушаалнуудта үлэхыень министрнүүдэй хуушан кабинедэй бүхы гэшүүдтэ дурадхаа гэжэ ПТИ агентство мэдээсэнэ. Тэрэ заседани дээрэ шэнэ премьер-министр hунгагдаха, кабинет байгуулхыень тэрээндэ даалгагдаха байна.

Джавахарлал Неруе хүдөөлүүлгэдэ

МОСКВА, майн 27. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. Н. Косыгин Индиин премьер-министр Джавахарлал Неруе хүдөөлүүлсэхын тула Дели ошохоёо мүнөөдэр Москваhаа мордобо.

Йеменэй президент Будапешт ерэбэ

БУДАПЕШТ, майн 26. (ТАСС). Йеменэй Арабуудай Республикын президент маршал Абдалла ас-Салляль албанай хэрэгээр мүнөөдэр Венгри аяншалжа ерээ гээд МТИ агентство мэдээсэнэ.

—◆—

НАТО-гой манёврто Греци хабаадалсахагүй

АФИНА. майн 26. (ТАСС). Грециин оборонын министр Гаруфалиас Греци манёврто «техническэ шалтагаанаар» хабаадахагүй гэжэ мүнөөдэр соносхоо. НАТО-гой далайн сэрэгэй манёвр Эгейскэ далай соо гараха hарада болохо юм. Афинадахи политическэ ажаглагшадай hанамжын ёhоор Турцитай хамта нэгэ манёврто хабаадалсахые Грециин хүсэдэггүй дээрэhээ иимэ шиидхэбэри абтаhан болоно. Юуб гэхэдэ, Кипрэй асуудалhаа уламжалан, Турцитай Грециин харилсаан муудажа байнхай бшуу.

Гулзарилал Нанда—Индиин премьер-министр

ДЕЛИ, майн 27. (ТАСС). Премьер-министр Дж. Неругэй наhа бараhантай дашарамдуулан, Индиин Республикын президент д-р Сарвапалли Радхакришнан. Гулзарилал Нандые Индиин премьер-министр болгожо томилоод шэнэ кабинет эмхидхэхыень тэрээндэ даалгаа.

Индиин конституциин ёhоор, премьер-министрэй наhа барахада, тэрэнэй кабинет тараагдадаг юм.

Мүнөөдэр Г. Нанда республикын премьер-министр болоhоной шахаан Президентын ордон соо үгэбэ.

**

Тусхайлан мэдүүлэгдэhэнэй ёhоор, Г. Нанда саг зуураар премьер-министр боложо томилогдоо.

Ойрын үдэрнүүдтэ Индиин национальна конгресс гэжэ хүтэлбэрилхы партиин парламентын фракциин шэнэ ударидагша hунгагдаха, правительство эмхидхэн байгуулхыень тэрээндэ даалгагдаха байна.

ПЕРУДАХИ БАЙДАЛ

ЛИМА, майн 27. (ТАСС). Майн 24-дэ Перугай ба Аргентинын футбольно командануудай наадаха үедэ тулалдаан, түрисэлдөөн болоhонhоо шалтагаалан гэмтэжэ үхэhэн 320 хүниие үсэгэлдэр Перугай ниислэл хотодо хүдөөлүүлээ. Хэдэн зуун катафалканууд хүүрэй газар тээшэ шэглэн дабшаба. Перугай олохон бүлэнэртэ аюулта хохидолой тохёолдоhые мэдээсэhэн хонхын абяан замхангүй зэдэлбэ.

«Шуhата воскресениин» ушарал ехэ хойшолонтой байгаа. Орон доторнь шахардуу байдал тохёолдонхой. Ниислэл хотын үйлсэнүүдые полициин нарядууд, сэрэгэйхид хинана. Үсэгэлдэр 4 мянган студентнэр национальна стадиониие эзэлээд, 5 час соо тэмсэhэнэй hүүлээр, морито полицида түригдэжэ тараа.

Үсэгэлдэр парламентын онсо яаралтай заседани зарлагдаhан байна. Дотоодын хэрэгүүдэй министр Хуан Лангуаско үгэ хэлэхэдээ, зондо эсэргүү шэглүүлэн газтай гранатануудые хэрэглэhэн, нохойнуудые тухирhан полициин ябуулгые зүбтүүлхэ hэдэлгэ гаргаа. Лангуаскогой мэдүүлгэ парламентаринарай дунда дураа гутаха ябадал үүсхээ.

Стадион дээрэ полициин отрядуудые командалhан офицернүүд тушаалhаа гаргагдан, баригдажа тушаагдаа гэжэ эндэ соносхогдобо. Сүүдэй засагаархид тэдэ офицернүүд тушаа мүрдэлгэ хэжэ байна. Лимын префект, тэрэнэй туhалагша тушаалhаа бууба.

Профсоюзуудай уряагаар зарим предприятинуудта саг зуура хүдэлмэреэ зогсоогоо. Перугай студентнэрэй федераци тусхай мэдүүлгэ тунхаглаба. Энэ аюулай болоhон ябадалда гэм зэмэтэй хүнүүдые сүүдтэ үгэхэ, конституциин ёhоор олгогдодог эрхэ орон доторoo дары hэргээхэ гэhэн эрилтэ тэрэ мэдүүлгэ соонь табигдана.

Дотоодын хэрэгүүдэй министрые тушаалhаань гаргаха, штурмовой отрядуудые тараан намнаха ба политическэ мүрдэлгэ хэхыень болюулха гэhэн эрилтэ Перугай коммунис парти хэлээ.

ТУНИСАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ШИИДХЭБЭРИ

Хари газарай хүнүүдтэ хабаатай байhан газарнуудые хуряан абаха асуудалаар парламентын hайшааhан хуулида Тунисай президент Хабиб Бургиба майн 12-то гараа табяа hэн. Орон доторхи газар «тунис үндэhэ яhанайл хүнүүдтэ гү, Тунисай кооперативай бүлгэмүүдтэ хабаададаг болохо» гэжэ тэрэ хуули соо хэлэгдэнэ. Энэнэй урдахи эзэдынь газарайнгаа түлөө мүнгэн түлбэри абаха эрхэтэй. Тэрэ түлбэриин али хирын байхыень Тунисай тусхай комисси тодорхойлхо юм.

1956 ондо засаглажа захалhан национальна правительство хариин үмсэтэнэй, гол түлэб французуудай мэдэлдэ байhан газараа удаа дараалан худалдажа абаха гээд туршаhан байгаа. Долоон жэл соо оройдоо 270 мянган гектар газар ехэ үндэр сэнгээр— гектарай 10 динараар — худалдажа абтаhан байна.

Хэрбээ газарай асуудалые иимэ удаан, тэрэ мүртөө иимэ хэлсээтэйгээр шиидхэбэл, үлэгшэ газараа (345 мянган га) бусаалгахын тула үшөө арбан жэлэй хэрэгтэй болохо байhаниинь элирээ. 10 жэлэй үнгэрөөд байхада, газарайнгаа түлөө 6 миллион үлүүтэй динар мүнгэ түлөөд, хахарhан онгосоёо hахиhан загаhашан шэнги — гээгдэнги хүдөө ажахытай, гүрэнэйнгөө hанда мүнгэ зөөригүй байха юм.

Хуулияа арад зондо танилсуулhанай hүүлээр зарлагдаhан митинг дээрэ президент Бургиба иигэжэ хэлээ: «Хариин помещигүүдhээ газараа буляажа абаха гээшэ өөhэдымнай ами наhанай асуудал болоо. Манай газар дээрэ хариин помещигүүдэй байлгань манай хүдэлөөнэй хүгжэлгэдэ политическэшье, экономическэшье талаараа аюултай байна. Француз помещигүүд хэдэн арбаад жэлдэ Тунисай газар эдлэжэ, арад зониие мүлжэжэ баяжаhыень харуулhан жэшээнүүд, баримтануудые Бургиба дурдаа. «Колони эзэмдэгшэдэй дарлалта доро бидэ үни удаан зобообди. Тунисай газар эдлэжэ олоhон ашаг олзынгоо түлөө тоосоо үгэхыень эрилтэ табижа болохо байгаабди. Тэрэ ашаг олзонь айхабтар ехэ байха»,— гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, президент иигэжэ нэмээн хэлээ: «Арад бүхэн өөрынгөө газарые өөhэдөө мэдэхэ эрхэтэй. Энэ эрхыемнай хэншье манhаа буляажа шадахагүй. Гүрэнэй эрхэ түлөөлэлгын нэгэ шухала талань эгээл энээндэ байна бшуу».

Орон соохи газарыень хариин помещигүүдэй эдлэхэеэ болиhые мэдэхэдээ, тариашад ямар ехээр баярлааб. Республикын ниислэл хотодошье, ондоо тээгүүршье hүүлэй үдэрнүүдтэ hайндэрэй хүхюу зугаа боложо байна.

...Хүдөө ажахын үргэн ехэ районой түб болохо Пондюфакс гэжэ багахан город. Кафейнүүдтэ, худалдаа наймаанай газарнуудта хүнүүд ехэл анхаралтайгаар радио шагнана, шэнэ мэдээсэл хүлеэнэ. Эндэхи хоёр кооперативай нэгэн соо инженер-агроном Махмууд Иадемтэй хөөрэлдөөбди. Тэдэнэй кооператив урдань гурбан помещигэй мэдэлдэ байhан газар дээрэ байгуулагданхай юм гэжэ тэрэ хөөрэбэ. Бүхы дээрээ, кооперативынь 651 га газартай. Помещигүүд үни хада Франци уруугаа талиинхай, француз Реногой бууса кооперативай түб болгогдонхой.

— Зүбтэйл шиидхэбэри,— гэжэ шэнэ хуули тухайда Иадем хэлэбэ.— Эдэ хубалзануудта үни хада түлэхэеэ болихол ёhотой байгаабди.

Манай районой ехэхэн газар hүүлэй үе болотор хариин хүнүүдтэ хабаатай байhан юм гэжэ Иадем хөөрэнэ. Кооперативай хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ энэнь hаад хэдэг байгаа. «Манайда мүнөө хоёр кооператив бии. Үшөө олон болохо байха... Хүдэлхэ хүнүүд манайда яhала бии. Газараа hайнаар ашаглаха, гүрэнэй талаhаа мүнгэ зөөреэр хангаха, техническэ туhаламжа үзүүлхэл хэрэгтэй.

О. БОГУШЕВИЧ,
АПН-эй корр.

Тунис хото.

Хүгжэжэ байгаа оронууд hайшаана

ЖЕНЕВЭ, майн 27. (ТАСС). Худалдаа наймаанай ба хүгжэлтын асуудал шэнжэлэн шиидхэхэ (финансын асуудалаар) ООН-ой конференциин гурбадахи комитедтэ хабаадажа байгаа социалис оронууд Алжирай, Индонезиин, Нигериин, ОАР-ай, Цейлоной зүгhөө дэмжэгдэн, хүгжэнги ба хүгжэжэ байгаа оронуудай мүнгэн сангай, техническэ хани харилсаанай ёhо гурим тухай тогтоолой проект оруулба. Хүгжэжэ байгаа оронуудай экономическа, политическэ талаараа бэеэ даалгые бэхижүүлхэ зорилготой шухала зүйлнүүд тус проект дотор бии.

Мүнөөдэр тогтоолой проект зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэниие Кениин, Нигериин, Афганистанай, Мароккын, Пакистанай, Ганын Камерунай делегадууд hайшааба. Баруун оронуудай: Голландиин, Англиин, Канадын делегадууд тогтоолой проектые буруушаагаа.

Гурбадахи комитедтэ түлөөлэгдэhэн бүхы социалис, хүгжэжэ байгаа оронууд тогтоолой проектые зүбшөөжэ дуугаа үгөө. тэрээниие Холбоото Штадуудай ба Японой делегадууд лэ буруушааба. ФРГ-гэй, Канадын, Англиин, Франциин ба баруун тээхи бусад капиталис оронуудай делегацинууд голосованиин үедэ hаналаа бариба.

Конференциин делегадууд минутын туршада дуугай байна. Джавахарлал Неругэй дурасхаалые ёhолон тэмдэглээ.

ГАДААДЫН МЭДЭЭСЭЛ

ЛОНДОН, майн 27. (ТАСС). НАТО-гой Европодохи нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша американска генерал Лемнитцер хоёр үдэрөөр Лондон ерэбэ. Лемнитцер Англиин агаарай-сэрэгэй хэдэн баазануудта ябажа үзэхэ юм ха.

Кипртэ буудалдаан болобо

НИКОЗИ, майн 26. (ТАСС). Кипртэ байрлуулагдаhан ООН-ой хүсэнүүдэй информационно центрэй тусхай мэдээсэлэй ёhоор ООН-ой сэрэгүүдэй составта ородог Канадын сэрэгэй частьнуудые Кирени шадар террористнууд (алалга хюдалга хэгшэд) ехээр буудаhан байна. Канадынхид урдаhаань буудаа.

СПОРТ

Хүдөө ажахын институдайхид эрхимлээ

Боксоор «Буревестник» бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ городой институдуудай блохон спортсменүүд хабаадалсаа...

Гонг. Ринг дээрэ эгээл бага шэгнүүртэйшүүл — Цыбиков (багшанарай институт), Шагдуров (хүдөө ажахын институт) гэгшэд «дүрөө» буляалдажа ороно. Эдир эдэ боксёрнуудай хоёр раундын дүүрэхэдэ, хүдөө ажахын институдай студент техникээрээ булюу байжа, «Буревестнигэй» чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тиигэжэ республикын спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй союзай соведэй зүгhөө хоюуландань грамотанууд барюулагдаба.

Удаань Зүүн-Сибириин технологическа институдай барилгын факультедэй 3-дахи курсын залуу боксер Гуров хоёр үдэрэй туршада хүдөө ажахын институдай III разрядтай боксёрнуудтай наадахадаа, боксын шадамар бэрхэ оньhо харуулжа, бэшэнээ техникээрээшье, очкогоорооше илажа шадана.

Боксын гоё hайхан техникэтэй хоёр Нимаевууд тухай хэдэн үгэ хэлэмээр. Нэгэдэхи разрядай эдэ спортсменүүд үндэр набтараараашье аб адлихан; боксодо hуража эхилhээр зургаадахи жэлээ дабажа ябаhан намтартай. Түрүүшын раундhаа алишье талаhаа абьяастай бэрхээр добтололсобошье, хэниинь хэнээ илахаб гэхэнь хүндэшэг байгаа. Буряадай хүдөө ажахын институдай студент Николай Нимаев холын тулалдаанда hураггүй үлүү, шадамар бэрхэ байhанаа харуулна.

Нүгөөдэнь нэгэнтэ бэшэ Шэтын областиин чемпион байhан Владимир Нимаев түмэр харгын «Локомотивhоо» мүрысэхэдөө очкогоороо шүүгдэбэшье hаа, арhан бээлэйн ё... эзэн боложо ябаhанаа харуулжа... дэ сугларагшадай зүгhөө магт... хүртэнэ.

hүүлээрнь Шулунов Галихме... Фомин Серявиниие, Очирдармае... луевые, Иванов Имесхеновые, ... панов Ивановые шүүгээ. Хоёр ү... дүн гаргахада Буряадай хүдөө ... хын институдай спортсменүүд ... дэхи hуури эзэлжэ, дамжуулгы... богто хүртэнэ. Хоёрдохи, гурб... hууринуудые Зүүн-Сибириин т... логическа болон багшанарай инст... дуудай командануд эзэлhэн бай...

Д. БАЛДУ...

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсер... риин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүн... республика доторнай бага зэргэ ... тэй байха, шииг нойтон орох... Баруун хойто зүгhөө hулаха... hалхилха. Республикын хойто ай... гуудта 5—10, урда аймагуудта 1... 15, Улаан-Үдэ городто үглөө... 2—4, үдэртөө 11—13 градус д... болохоор багсаагдана.

Майн 30—31-нэй үдэрнүүдтэ ... публика дотор үүлэтэйшэг б... шииг нойтон орохогүй. Баруун ... то зүгhөө hулаханаар hалхилха. ... то, мүн Байгал шадарай аймагу... hүниндөө 0—5 градус хүйтэн, ... төө 9—14, бусад газар нютагу... hүниндөө 0—5 градус дулаан б... зарим нютагуудта газарай хүр... хүрэн алдаха. Үдэртөө 14—19 ... дус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. редактора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабселькоров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и переводов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00126. Зак. № 492.